

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Χρηματοδότηση μέσω του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών:
Τραπεζικός κλάδος»

Λιαδάκης Νικόλαος
ΑΜ: 4725
Απρίλιος, 2010
Ηράκλειο

Επιβλέπων Καθηγητής: κος Παζινός

Χρηματοδότηση μέσω του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών:
Τραπεζικός κλάδος

Λιαδάκης Νικόλαος

Περιεχόμενα

Εισαγωγικά.....σελ.4

Το Χρηματοπιστωτικό Σύστημα.....σελ.4

Σκοπός της Εργασίας.....σελ.5

Κεφάλαιο 1^ο: Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα: Ιστορική Εξέλιξη.....σελ.7

1.1 Ιστορική Αναδρομή.....σελ.7

1.2 Προβλήματα του Τραπεζικού Συστήματος.....σελ.10

1.3 Η Απελευθέρωση της Αγοράς.....σελ.11

1.4 Τράπεζα της Ελλάδος.....σελ.11

1.5 Εργασίες των Τραπεζικών Ιδρυμάτων.....σελ.12

1.6 Διεθνές Τραπεζικό Σύστημα.....σελ.15

1.7 Ο Ανταγωνισμός των Τραπεζών.....σελ.16

1.8 Μεγέθη Ελληνικών Τραπεζικών Ιδρυμάτων.....σελ.17

Αριθμός ATM στην Ελλάδα.....σελ.17

Δίκτυο Ελληνικών Τραπεζών που λειτουργούν στο εξωτερικό.....σελ.18

Τραπεζικά υποκαταστήματα στην Ελλάδα.....σελ.19

Κεφάλαιο 2^ο: Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών και Τράπεζες.....σελ.21

2.1 Γενικά.....σελ.21

2.2 Το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών.....σελ.22

2.3 Δείγμα Ελληνικών Τραπεζών: Παρουσίαση.....σελ.24

Η Alpha Bank.....σελ.24

Η EFG Eurobank Ergasias.....σελ.30

Η Proton Bank.....σελ.34

Κεφάλαιο 3^ο: Συγκριτική Ανάλυση Δείγματος.....σελ.39

3.1 Γενικά.....σελ.39	σελ.39
3.2 Συγκριτική Ανάλυση Μέσω Γραφημάτων.....σελ.39	σελ.39
<i>Βασικά Μεγέθη των Τελευταίων Πέντε Ετών.....σελ.39</i>	<i>σελ.39</i>
<i>Βασικοί Χρηματοοικονομικοί Δείκτες.....σελ.43</i>	<i>σελ.43</i>
<i>Ιστορικό Γράφημα Τιμής της Μετοχής.....σελ.49</i>	<i>σελ.49</i>
<i>Συγκριτικό Γράφημα Μετοχών.....σελ.55</i>	<i>σελ.55</i>
<i>Τεχνική Ανάλυση.....σελ.58</i>	<i>σελ.58</i>
<i>Ανάλυση των Τελευταίων Τριάντα Συνεδριάσεων του Χ.Α.Α....σελ.65</i>	<i>σελ.65</i>
Κεφάλαιο 4^ο: Συμπεράσματα και Μελλοντικές Προοπτικές.....σελ.69	σελ.69
Βιβλιογραφία.....σελ.71	σελ.71

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Το Χρηματοπιστωτικό σύστημα

Βασική επιδίωξη της πολιτικής κάθε κράτους είναι να αναπτύξει την οικονομία του. Για να υπάρχει ανάπτυξη της οικονομίας αρκεί να δημιουργηθούν διάφορα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και οργανισμοί, στα οποία ο κάθε πελάτης θα μπορεί να καταθέτει τα χρήματά του και με τη σωστή καθοδήγηση από την πλευρά των ιδρυμάτων να μπορούν οι πελάτες να αξιοποιούν καλύτερα τα χρήματά τους με άμεσο σκοπό πάντα να αυξήσουν τους οικονομικούς τους πόρους.

Η διάρθρωση μιας οικονομίας αποτελείται από διάφορα είδη χρηματοδοτικών οργανισμών. Τα κυριότερα χρηματοδοτικά ιδρύματα είναι η κάθε μορφή τραπεζικής επιχείρησης. Μεταξύ αυτών είναι οι εμπορικές τράπεζες, οι επενδυτικές, οι συνεταιριστικές, τα ταμειωτήρια κ.α., όπου οι εμπορικές τράπεζες κατέχουν την πρώτη θέση και αποτελούν την κύρια πηγή χρηματοδότησης μιας οικονομίας. Η βασικότερη συμβολή των χρηματοδοτικών οργανισμών στην οικονομική ανάπτυξη είναι ότι βοηθούν στο να κατανεμηθούν αναλογικά οι διάφοροι οικονομικοί πόροι (που προκύπτουν από τις αποταμιεύσεις σε διάφορα ιδρύματα) στις διάφορες παραγωγικές δραστηριότητες της οικονομίας. Με άλλα λόγια το χρηματοπιστωτικό σύστημα με βάση τους οικονομικούς πόρους που παρέχει, έχει την ικανότητα να επηρεάζει σημαντικά τις διάφορες παραγωγικές δραστηριότητες της οικονομίας αλλά και τις διάφορες επιχειρηματικές μονάδες (Μηλιάκος και Δρούγας, 1986).

Τα τραπεζικά ιδρύματα λειτουργούν και δραστηριοποιούνται όπως κάθε άλλη επιχείρηση. Στοχεύουν στο υψηλότερο δυνατό κέρδος με το δυνατότερο χαμηλό κόστος. Οι στόχοι των τραπεζικών ιδρυμάτων επιτυγχάνονται μέσα από τη λειτουργία των υποκαταστημάτων τους.

Στην πραγματικότητα οι λειτουργίες των υποκαταστημάτων είναι οι ίδιες με τα κεντρικά καταστήματα τραπεζών με την μόνη διαφορά ότι δεν δέχονται τον ίδιο όγκο εργασιών, καθώς τα κεντρικά καταστήματα διαθέτουν μεγαλύτερο αριθμό προσωπικού. Ουσιαστικά, οι λειτουργίες των υποκαταστημάτων που ενδιαφέρουν την τράπεζα είναι κυρίως οι πωλήσεις και κατά δεύτερον οι συναλλαγές. Οι πωλήσεις αναφέρονται στα δάνεια και τα διάφορα τραπεζικά προϊόντα που παρέχει η ίδια η τράπεζα όπως: ασφαλιστικά προϊόντα, πιστωτικές κάρτες κ.τ.λ., ενώ οι συναλλαγές αναφέρονται κυρίως στις καταθέσεις. Αξίζει να αναφερθεί ότι οι πωλήσεις στηρίζονται στην ανάπτυξη εναλλακτικών τρόπων παροχής τραπεζικών υπηρεσιών όπως: internet, ATM,

τηλεφωνικές τραπεζικές εργασίες, ώστε με αυτό τον τρόπο όλες αυτές οι υπηρεσίες να είναι πιο προσιτές στους πελάτες. Επομένως, η τράπεζα ουσιαστικά μέσω των υποκαταστημάτων της προσπαθεί να προωθήσει στην αγορά τα τραπεζικά της προϊόντα κάνοντας τα γνωστά στο ευρύ κοινό.

Γενικά, όταν μια τράπεζα προσπαθεί να δραστηριοποιηθεί σε νέες αγορές για να προωθήσει τις υπηρεσίες της, δημιουργεί ένα υποκατάστημα που θα παρέχει όλες τις παραπάνω λειτουργίες. Επιπρόσθετα, η δημιουργία ένας υποκαταστήματος είναι σαφώς οικονομικότερη λύση από την δημιουργία ενός κεντρικού καταστήματος. Επομένως, η ίδρυση ενός υποκαταστήματος έχει ως σκοπό η τράπεζα να αυξήσει τις παραγωγικές της εργασίες και τα έσοδα που προέρχονται από αυτές, με απώτερο στόχο να αυξήσει τα κέρδη της. Βέβαια, η δημιουργία ενός καταστήματος σε μια νέα αγορά μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την κερδοφορία της τράπεζας, αν πρώτα δεν εξεταστούν όλες οι παράμετροι για τον αν είναι απαραίτητη η δημιουργία υποκαταστήματος (Ζοπουνίδης και Λεμονάκης, 2005).

Σκοπός της εργασίας

Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να γίνει μια γενικότερη αναφορά στο τραπεζικό σύστημα και τη λειτουργία του, καθώς και να αναλυθούν τα βασικά οικονομικά και στατιστικά στοιχεία για τρεις εμπορικές τράπεζες οι οποίες δραστηριοποιούνται στον ελλαδικό χώρο. Η δομή της εργασίας έχει ως εξής:

Στο 1^ο **κεφάλαιο** αρχικά γίνεται μια ιστορική αναδρομή της εξέλιξης του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, αλλά και των προβλημάτων που αντιμετώπισε σε αρχικό στάδιο. Επίσης, γίνεται αναφορά στην απελευθέρωση της αγοράς, στις τραπεζικές λειτουργίες, στον ανταγωνισμό των τραπεζών, στο διεθνές τραπεζικό σύστημα και στη σύγχρονη τραπεζική αγορά. Τέλος, παρουσιάζονται στατιστικά στοιχεία που αφορούν το σύνολο των τραπεζικών ιδρυμάτων, όπως είναι ο αριθμός των υποκαταστημάτων, του προσωπικού κλπ.

Στο 2^ο **κεφάλαιο** γίνεται επιμέρους ανάλυση τριών τραπεζικών ιδρυμάτων, της Alpha Bank, της EFG Eurobank Ergasias και της Proton Bank χρησιμοποιώντας στοιχεία που έχουν συλλεχθεί κυρίως από τις αντίστοιχες επίσημες ιστοσελίδες των τραπεζών καθώς και από τον διαδικτυακό τόπο του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών.

Στο 3^ο **κεφάλαιο** γίνεται συγκριτική μελέτη των τριών τραπεζών που έχουν επιλεγεί. Παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν την δραστηριότητα των υπό εξέταση τραπεζικών ιδρυμάτων την τελευταία πενταετία αλλά και τις τελευταίες τριάντα συνεδριάσεις του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών. Μέσω των γραφημάτων γίνεται μια προσέγγιση αξιολόγησης των επίσημων αποτελεσμάτων που δημοσιεύουν.

Τέλος, στο 4^ο **κεφάλαιο** παρατίθενται τα συμπεράσματα της συγκεκριμένης μελέτης ενώ παρουσιάζονται οι μελλοντικές προοπτικές των τραπεζών.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ

1.1 Ιστορική αναδρομή

Η πρώτη προσπάθεια τραπεζικής ανάπτυξης έγινε με την ίδρυση της Εθνικής Χρηματοπιστωτικής Τράπεζας. Η τράπεζα αυτή λειτουργούσε ως δανειστικός οργανισμός για λογαριασμό του κράτους, αλλά με περιορισμένες δραστηριότητες όσον αφορά τις τραπεζικές εργασίες. Όμως λόγω των περιορισμένων τραπεζικών της δραστηριοτήτων και την αποτυχία της να εμπνεύσει την αναγκαία εμπιστοσύνη, οδηγήθηκε στη διάλυση το 1834.

Ουσιαστικά το ελληνικό κράτος αποκτά την πρώτη του τράπεζα με την ίδρυση της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (ΕΤΕ) το 1841. Με την ίδρυση της ΕΤΕ, που αποτέλεσε την αφετηρία για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, άρχισε ουσιαστικά η λειτουργία του ελληνικού τραπεζικού συστήματος. Η ΕΤΕ ήταν η μόνη εκδοτική και εμπορική τράπεζα, και μάλιστα εμπορική τράπεζα με πολύ περιορισμένη εμπορική δραστηριότητα. Τα δάνεια της κατευθύνονταν, κυρίως, στη χρηματοδότηση της γεωργικής παραγωγής και χορηγούνταν με εμπράγματα ασφάλεια. Η ΕΤΕ λειτουργούσε και σαν τράπεζα κράτους, κυρίως για τη διαπραγμάτευση και χορήγηση δανείων. Σιγά σιγά η ΕΤΕ διεύρυνε τις εργασίες της για να φτάσει το 1900 να διενεργεί όλες τις τραπεζικές συναλλαγές.

Άλλες τράπεζες που ιδρύθηκαν την εποχή αυτή ήταν η Ιονική με έδρα την Κέρκυρα που ιδρύθηκε το 1839, η προνομιούχος τράπεζα Ηπειροθεσσαλίας με έδρα το Βόλο που ιδρύθηκε το 1882 και η τράπεζα Κρήτης που ιδρύθηκε το 1899 με έδρα τα Χανιά. Και οι τρεις τράπεζες είχαν και εκδοτικές αρμοδιότητες που τις ασκούσαν σε περιορισμένη τοπική κλίμακα (η Ιονική στα νησιά του Ιονίου, η Ηπειροθεσσαλίας στη Θεσσαλία και η τράπεζα Κρήτης στη Κρήτη). Οι τράπεζες αυτές άσκησαν το εκδοτικό τους προνόμιο μέχρι το 1920. Μετά το 1920 η Ιονική έμεινε καθαρά εμπορική τράπεζα, η τράπεζα Ηπειροθεσσαλίας συγχωνεύτηκε με την Εθνική το 1920 καθώς και η τράπεζα Κρήτης το 1919.

Εκτός από αυτές τις τρεις τράπεζες, που είχαν εκδοτικές αρμοδιότητες, ιδρύθηκαν και τράπεζες με εμπορικές δραστηριότητες. Γενικά όμως μέχρι τον πόλεμο του 1897 στον τραπεζικό χώρο κυριαρχούσε η ΕΤΕ, καθώς οι υπόλοιπες τράπεζες (περίπου 20 τον αριθμό) είχαν τοπικές αρμοδιότητες και από αυτές οι περισσότερες δεν επέζησαν. Μοναδική εξαίρεση μπορεί να

θεωρηθεί η τράπεζα Αθηνών, η οποία ιδρύθηκε το 1893 και ανέπτυξε μεγάλη δραστηριότητα ως εμπορική τράπεζα μέχρι και τη συγχώνευση της με την Εθνική το 1953.

Στην αρχή του 20ού αιώνα το ελληνικό τραπεζικό σύστημα επεκτάθηκε και βελτιώθηκε αρχικά με την ίδρυση της Εμπορικής τράπεζας το 1907 και στη συνέχεια με την ίδρυση της Τράπεζας Ανατολής, που συγχωνεύτηκε με την ΕΤΕ το 1932. Επίσης, κατά τη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου πολέμου ιδρύθηκε και η Τράπεζα Πειραιώς (1916). Με το τέλος του πολέμου αρχίζει μια καινούργια περίοδος ανάπτυξης για το τραπεζικό σύστημα. Παρόλο που μέχρι το 1927 έχει δημιουργηθεί ένας μεγάλος αριθμός τραπεζών, το τραπεζικό σύστημα δεν παρουσιάζει ουσιαστική ανάπτυξη. Από το 1927 και μετά, λόγω του ότι αρχίζει η προσπάθεια για νομισματική σταθεροποίηση, το τραπεζικό σύστημα αρχίζει να κινείται σε σωστές βάσεις για την ανάπτυξη του. Στο τέλος του 1927 το ελληνικό τραπεζικό σύστημα αριθμούσε 45 τράπεζες.

Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα κατά την διάρκεια της εξέλιξης του παρουσίασε αρκετές αδυναμίες. Εκείνο που κυρίως έλειπε ήταν το αναγκαίο νομοθετικό πλαίσιο για τη ρύθμιση και τον έλεγχο της λειτουργίας των τραπεζών, καθώς και η έλλειψη εξειδίκευσης στους διάφορους τομείς της τραπεζικής δραστηριότητας. Ακόμα και τα ιδρύματα με κάποια παραπάνω εξειδίκευση, όπως οι τράπεζες της Αγροτικής και της Κτηματικής πίστης είχαν περιορισμένες δυνατότητες ενώ παράλληλα δεν είχαν την απαραίτητη οργάνωση και την οικονομική επάρκεια. Όλες σχεδόν οι τράπεζες ήταν γενικού χαρακτήρα, έκαναν όλες τις τραπεζικές εργασίες αλλά όχι με την απαραίτητη ποιότητα εργασιών. Γι' αυτό το λόγω η έλλειψη εξειδίκευσης στους διάφορους τομείς της τραπεζικής δραστηριότητας οδηγούσε στο υψηλό κόστος των τραπεζικών εργασιών και στη χαμηλή τους ποιότητα.

Από το 1927 και μετά αρχίζει η διαφοροποίηση του τραπεζικού συστήματος καθώς αρχίζει ο καταμερισμός των τραπεζικών εργασιών. Το 1928 δημιουργείται η Τράπεζα της Ελλάδος που ανάλαβε σε αποκλειστικότητα το εκδοτικό λειτουργήμα και αποτελεί έκτοτε την Κεντρική Τράπεζα της χώρας. Η προσπάθεια εξειδίκευσης συνεχίστηκε το 1929 με την ίδρυση της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία ανέλαβε τον τομέα της αγροτικής πίστης τον οποίο απέσπασε από την ΕΤΕ.

Ουσιαστικά, το τραπεζικό σύστημα της εποχής στηριζόταν στην ιδιωτική πρωτοβουλία και ο κρατικός έλεγχος ήταν σχεδόν ανύπαρκτος, με ελάχιστες εξαιρέσεις κάποιους οργανισμούς όπως: το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο. Όμως από τις

αλλαγές που σημειώθηκαν από το 1927 και μετά το ελληνικό τραπεζικό σύστημα αρχίζει να διαμορφώνει τη φυσιογνωμία του. Η παραπάνω άποψη ενισχύεται από το γεγονός ότι έπαψαν να ιδρύονται νέες τράπεζες (που είχαν τοπικές αρμοδιότητες) και ότι άρχισε μια διαδικασία συγχώνευσης ή απορρόφησης των μεγάλων τραπεζών από τις μικρότερες. Το 1927 στον ελλαδικό χώρο υπήρχαν 45 τράπεζες, το 1938 αυτός ο αριθμός μειώθηκε στις 31 και το 1945 στις 13. Βέβαια και άλλοι παράγοντες συνέβαλαν ώστε να μειωθεί ο αριθμός των τραπεζών την περίοδο 1928-1945 (η παγκόσμια κρίση του 1930 είχε σταματήσει προσωρινά τη λειτουργία των τραπεζών και στα επόμενα χρόνια, μέχρι την έναρξη του Β' Παγκοσμίου πολέμου, η διεθνή οικονομική συνεργασία ανακόπηκε σε μεγάλο βαθμό) (Μηλιάκος και Δρούγκας, 1986).

Από το 1946 και μετά το ελληνικό τραπεζικό σύστημα αρχίζει να αποκτά την σύγχρονη μορφή του. Αρχίζουν να δημιουργούνται περισσότεροι εξειδικευμένοι οργανισμοί με κρατικά ή ιδιωτικά συμφέροντα. Έτσι, το 1946 δημιουργείται ο Οργανισμός Τουριστικής Πίστης, το 1954 δημιουργείται ο Οργανισμός Χρηματοδοτήσεων Οικονομικής Ανάπτυξης και το 1960 δημιουργείται ο Οργανισμός Βιομηχανικής Ανάπτυξης. Τα τρία αυτά ιδρύματα συγχωνεύτηκαν εν συνεχεία το 1964 και αποτέλεσαν την Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Ανάπτυξης. Ανάλογη πρωτοβουλία αναπτύχθηκε από τις μεγάλες εμπορικές τράπεζες με τη συνεργασία του ξένου τραπεζικού κεφαλαίου. Έτσι, ιδρύθηκε το 1962 η Τράπεζα Επενδύσεων από την Εμπορική Τράπεζα και το 1963 η Εθνική Τράπεζα Επενδύσεων Βιομηχανικής Ανάπτυξης από την Εθνική Τράπεζα. Η κρατική παρέμβαση για την εποπτεία και την κατεύθυνση των νομισματικών και πιστωτικών εξελίξεων εκδηλώθηκε κυρίως με τη σύσταση το 1946 της Νομισματικής Επιτροπής. Η Νομισματική Επιτροπή λειτουργούσε ως σύστημα ελέγχου μέχρι το 1982 που καταργήθηκε, οπότε οι αρμοδιότητες πέρασαν απ' απευθείας στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Μετά τη μεταπολίτευση του 1974, το τραπεζικό σύστημα περνάει σε καινούρια στάδιο, καθώς γίνεται πιο ισχυρή η παρουσία του κράτους στο τραπεζικό σύστημα. Επίσης, γίνεται και εγκατάσταση ξένων τραπεζών στη χώρα μας. Σημαντική παρατήρηση είναι ότι, η Εμπορική Τράπεζα που μέχρι εκείνη τη στιγμή ήταν ιδιωτική περνάει στον έλεγχο του Δημοσίου (1975). Το σύστημα φτάνει τέλος στη σύγχρονη φάση που την χαρακτηρίζει η τάση απελευθέρωσης της τραπεζικής λειτουργίας από τους αυστηρούς διοικητικούς περιορισμούς, τους ειδικούς πιστωτικούς κανόνες και τον καθορισμό των επιτοκίων από την Τράπεζα της Ελλάδος. (Οικονόμου, 1992).

1.2 Προβλήματα του τραπεζικού συστήματος

Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα αρχικά χαρακτηριζόταν από έντονο ολιγοπώλιο και ισχυρό κρατικό έλεγχο. Η διάρθρωση του συστήματος ήταν ολιγοπωλιακή γιατί υπήρχαν 3-4 μεγάλες τράπεζες που έλεγχαν το μεγαλύτερο μέρος των εμπορικών συναλλαγών, των χορηγήσεων, αλλά και των καταθέσεων ενώ οι υπόλοιπες μικρές τράπεζες εξειδικεύονταν σε διάφορους τραπεζικούς τομείς. Επίσης το τραπεζικό σύστημα στην Ελλάδα ήταν αρκετά συγκεντρωτικό, κυρίως στην περιφέρεια, όπου μόνο οι μεγάλες τράπεζες είχαν δίκτυο αλλά και από οικονομικής πλευράς συγκέντρωναν το μεγαλύτερο μέρος της οικονομικής δραστηριότητας.

Ο μεγάλος βαθμός οικονομικού συγκεντρωτισμού στη χώρας μας φαινόταν από το πολύ μεγάλο ποσοστό των καταθέσεων και χορηγήσεων που αντιστοιχούσε στις δύο μεγάλες εμπορικές τράπεζες: της Εθνικής και της Εμπορικής. Από το σύνολο των καταθέσεων που συγκεντρώνονταν στις εμπορικές τράπεζες, το ποσοστό αυτό ήταν 80% για την Ελλάδα ενώ στις άλλες χώρες της ΕΟΚ ο τραπεζικός συγκεντρωτισμός ήταν κάτω από το 50%. Αυτή η έλλειψη ανταγωνιστικών συνθηκών είχε αρνητική επίδραση στη δομή του τραπεζικού συστήματος, στη ανάπτυξη της τεχνολογίας και ιδιαίτερα στην ικανότητα του συστήματος να προσαρμόζεται στις διαχρονικά μεταβαλλόμενες απαιτήσεις των τραπεζικών αγορών. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα το τραπεζικό σύστημα να μην λειτουργεί σωστά και να μην υπάρχει σωστή κατανομή των πόρων (Μηλιάκος και Δρούγκας, 1986).

Επιπρόσθετα, σημαντικό ρόλο έπαιξε και το μέγεθος της οικονομίας των τελευταίων ετών. Συγκεκριμένα τα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας όπως τα δημόσια ελλείμματα (εσωτερικό και εξωτερικό χρέος), ο πληθωρισμός και τα επιτόκια που διατηρούνται υψηλά, δημιουργούσαν αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομία, στις παραγωγικές επενδύσεις και επακόλουθα και στο χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Κατά συνέπεια γινόταν έντονη η ανάγκη εκσυγχρονισμού του τραπεζικού συστήματος, με σκοπό να λυθούν τα όποια προβλήματα εμπόδιζαν την αποδοτική λειτουργία της οικονομίας αλλά και να αντιμετωπιστεί ο ανταγωνισμός των ξένων τραπεζών που είχαν πλέον διεισδύσει στην ελληνική αγορά και η παρουσία τους γινόταν ολοένα και περισσότερο εμφανής.

Όμως αργότερα οι αποφάσεις που πάρθηκαν από την Τράπεζα της Ελλάδος και των αντίστοιχων υπουργείων βοήθησαν στην εξέλιξη της δομής του ελληνικού τραπεζικού συστήματος.

Οι τράπεζες πλέον προχωρούν σε νέες δραστηριότητες, νέα τραπεζικά προϊόντα και σε νέους επιχειρηματικούς χώρους. Ωστόσο τα ανοίγματα των τραπεζών στους νέους προσανατολισμούς και στα νέα τραπεζικά προϊόντα συνεπάγεται την άμεση ανάληψη επιπρόσθετου επιχειρηματικού κινδύνου.

1.3 Η απελευθέρωση της αγοράς

Η έννοια της απελευθέρωσης της τραπεζικής αγοράς περιελάμβανε κατά κύριο λόγο τρεις συνιστώσες:

- την άρση κάθε φύσεως περιορισμών στην κίνηση των κεφαλαίων,
- την απελευθέρωση των επιτοκίων, καταθέσεων και χορηγήσεων,
- την ενίσχυση του εποπτικού ρόλου της Κεντρικής Τράπεζας για τον έλεγχο της λειτουργίας των τραπεζών.

Όλα τα παραπάνω σε συνδυασμό με τη διαδικασία της αυξημένη παγκοσμιοποίησης των αγορών χρήματος και κεφαλαίου καθώς και τις ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις δημιούργησαν ένα καλύτερο και πιο ανταγωνιστικό περιβάλλον για τις τράπεζες. Στην απελευθέρωση της τραπεζικής αγοράς συνέβαλαν σημαντικά η διόγκωση του παγκόσμιου εμπορίου (άρα η ζήτηση για διεθνείς χρηματοοικονομικές υπηρεσίες βαίνει αυξανόμενη) αλλά και η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στις αγορές χρήματος και κεφαλαίου μετά τη δεκαετία του 1960.

1.4 Τράπεζα της Ελλάδος

Η κεντρική Τράπεζα της Ελλάδος ιδρύθηκε το 1928 ως ανώνυμη εταιρεία και είναι μικτή κρατική και ιδιωτική με κύριο μέτοχο το κράτος αλλά και ιδιώτες. Οι αρμοδιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος ήταν αυξημένες μέχρι το 1985. Έπαιξε καθοριστικό ρόλο στα θέματα της νομισματικής, συναλλαγματικής και οικονομικής πολιτικής αλλά και του ελέγχου σε θέματα λειτουργίας και οργάνωσης των τραπεζών, καθώς επίσης και στην έγκριση άδειας λειτουργίας των τραπεζών και των καταστημάτων τους. Μέσα στα πλαίσια των δραστηριοτήτων της, η Τράπεζα της Ελλάδος είχε αναλάβει:

- την έκδοση χαρτονομισμάτων από το 1928,

- να κινεί και παρακολουθεί τους λογαριασμούς του δημοσίου. Επίσης χρησιμοποιήθηκε από τις κυβερνήσεις για την άντληση οικονομικών πόρων για λογαριασμό του δημοσίου, μέσω των έντοικων γραμματίων και ομολόγων, ενώ σε ότι αφορούσε την έκδοση τίτλων του ελληνικού δημοσίου είχε τον πρώτο λόγο στη διαμόρφωση επιτοκίων,
- να διαχειρίζεται τα συναλλαγματικά διαθέσιμα με σκοπό την διευκόλυνση του εξωτερικού εμπορίου,
- την παροχή συμβουλών στην κυβέρνηση σε θέματα νομισματικής πολιτικής. (Μητσιόπουλος, 1997)

Ωστόσο οι αρμοδιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος έχουν πλέον προσαρμοστεί στις νέες επιταγές της Ευρώπης. Από την 1/1/2001 η Τράπεζα της Ελλάδος ανήκει στο Ευρωσύστημα (Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μαζί με τις υπόλοιπες εθνικές κεντρικές τράπεζες) και συμμετέχει στην άσκηση της νομισματικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Νομισματικής Ένωσης που χαράσσεται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Τρεις είναι πλέον οι κύριοι ρόλοι της κεντρικής Τράπεζας, να ελέγχει τη λειτουργία των τραπεζών έτσι ώστε να ακολουθούν τους νόμους για την σωστή και ασφαλή λειτουργία του τραπεζικού συστήματος, λειτουργεί σαν τραπεζίτης των τραπεζών δανείζοντας σε περιπτώσεις ανάγκης και ασκεί τη νομισματική πολιτική ελέγχοντας την προσφορά του χρήματος. Η τράπεζα της Ελλάδος είναι τράπεζα όλων των τραπεζών, γιατί έχει το δικαίωμα να εγκρίνει τις άδειες λειτουργίας τους, να ελέγχει και να εποπτεύει τις εργασίες τους, να εγκρίνει την επέκταση των δικτύων τους με νέα υποκαταστήματα κ.λπ.

1.5 Εργασίες των τραπεζικών ιδρυμάτων

Ο ρόλος που διαδραμάτισαν στις οικονομίες των αναπτυσσόμενων χωρών οι εμπορικές τράπεζες είναι σημαντική, καθώς αποτελούν τον μηχανισμό για συγκέντρωση αποταμιευτικών πόρων και διανομής τους στις οικονομικές μονάδες. Βέβαια έχουν παρθεί κανονισμοί πάνω στους οποίους πρέπει να κινούνται οι τράπεζες. Όπως είναι φανερό αυτοί οι κανονισμοί επηρεάζουν κατά κάποιον τρόπο τις αποφάσεις των τραπεζών. Οι τράπεζες επομένως καλούνται να διαμορφώσουν την πολιτική τους με στόχο να μεγιστοποιήσουν την περιουσία των μετόχων τους πάντα όμως στα πλαίσια των κανονισμών.

Οι κύριες εργασίες με τις οποίες ασχολείται μια εμπορική τράπεζα¹ είναι: α) η αύξηση των καταθέσεων, β) η χορήγηση κεφαλαίων, γ) η διαχείριση της ρευστότητας, δ) η αγορά και πώληση συναλλάγματος, ε) είσπραξη αξιών δηλαδή εγγράφων που ενσωματώνουν κάποια απαίτηση.

Η αύξηση των καταθέσεων και η έλκυση κεφαλαίων είναι οι πιο σημαντικές εργασίες για την λειτουργία των εμπορικών τραπεζών. Αν και οι τράπεζες μπορούν να ελέγχουν το επίπεδο των καταθέσεων, το οποίο επηρεάζεται άμεσα από τους νομισματικούς και δημοσιονομικούς κανονισμούς όσο και από το γενικό οικονομικό κλίμα, μπορούν επίσης να αλλάξουν κάποιους παράγοντες που επηρεάζουν άμεσα τον όγκο των καταθέσεων. Τέτοιοι παράγοντες μπορεί να είναι το μέγεθος και η φυσική τοποθεσία των τραπεζών, οι υπηρεσίες που προσφέρουν στους πελάτες τους και επίσης τις ενέργειες του προσωπικού για να προσελκύσει νέους πελάτες. Παράλληλα, πρέπει να αναφέρουμε ότι ένας παράγοντας που επηρεάζει τη συγκέντρωση καταθέσεων είναι η δυνατότητα παροχής δανείων στους πελάτες της. Πολλές φορές η τράπεζα προσφέρει πιστωτικές διευκολύνσεις σε επιχειρήσεις που έχουν καταθέσεις στη συγκεκριμένη τράπεζα, με σκοπό να προσφέρουν χορήγηση δανείου σε περίπτωση που υπάρξει ανάγκη από την επιχείρηση στο μέλλον.

Οι καταθέσεις χωρίζονται σε καταθέσεις όψεως, καταθέσεις ταμειυτηρίου και καταθέσεις προθεσμίας. Αναλυτικά έχουμε για κάθε περίπτωση:

- Οι καταθέσεις όψεως πραγματοποιούνται για λόγους συναλλαγών, αιτία που εξηγεί το γεγονός ότι οι καταθέτες δεν είναι ευαίσθητοι στα επιτόκια που παρέχονται.
- Οι καταθέσεις ταμειυτηρίου χρησιμοποιούνται ως μέσο αγοραστικής δύναμης ή ως μέσο διακράτησης διαθεσίμων για λόγους ασφάλισης. Βέβαια υπάρχει και σε αυτά κάποιος βαθμός αβεβαιότητας. Επίσης αναφέρουμε ότι καταθέσεις ταμειυτηρίου παρέχουν και μη τραπεζικά ιδρύματα όπως τα ταχυδρομικά ταμειυτήρια.
- Οι καταθέσεις προθεσμίας έχουν συγκεκριμένη ημερομηνία λήξης. Το χρονικό διάστημα της κατάθεσης και το μέγεθος της κατάθεσης προσδιορίζουν το ύψος του επιτοκίου που δίνουν οι τράπεζες.

Οι χορηγήσεις δανείων αποτελούν την πρωταρχική λειτουργία των εμπορικών τραπεζών και σιοπεύουν στην απόκτηση υψηλής απόδοσης. Οι όροι ενός δανείου περιλαμβάνουν: το επιτόκιο που επιβάλλεται από την τράπεζα, το μέγεθος των καταθέσεων που απαιτείται να

---

¹ Αναφερόμαστε κατά κύριο λόγο στις εμπορικές τράπεζες και όχι π.χ. στις επενδυτικές καθώς είναι η πιο γνώριμη τραπεζική μορφή αλλά και συγκεντρώνουν την πιο μεγάλη ποικιλία στις εργασίες τους σε σχέση με τις υπόλοιπες μορφές χρηματοδοτικών ιδρυμάτων.

διατηρεί ο δανειζόμενος σε αυτήν, το χρονοδιάγραμμα εξόφλησης αλλά και τις εγγυήσεις. Η αναμενόμενη απόδοση ενός δανείου θα πρέπει να περιλαμβάνει την απόδοση από επιπρόσθετες υπηρεσίες που παρέχονται στο δανειζόμενο πελάτη αλλά και να αποζημιώνει την τράπεζα για τον κίνδυνο που αναλαμβάνει. Σε κάθε χορήγηση δανείου η τράπεζα έρχεται αντιμέτωπη με το ενδεχόμενο μη αποπληρωμής του, γεγονός που σωρευτικά μπορεί να οδηγήσει σε έλλειψη ρευστότητας και σε ανικανότητα κάλυψης των υποχρεώσεων της. Η ρευστότητα συνδέεται με την εκτίμηση των αναγκών της τράπεζας και τον τρόπο κάλυψής τους. Η διατήρηση του επιθυμητού επιπέδου ρευστότητας είναι μια δύσκολη υπόθεση για τις περισσότερες τράπεζες καθώς θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να είναι σε θέση να καλύψουν τις υποχρεώσεις τους απέναντι στους πελάτες τους.

Εκτός από τις κύριες εργασίες τις τράπεζας μπορούμε να αναφέρουμε και τα συμπληρωματικά τραπεζικά προϊόντα που παρέχονται από την ίδια την τράπεζα. Αυτά τα συμπληρωματικά προϊόντα χωρίζονται σε πέντε ομάδες. Αναλυτικά έχουμε:

- Η πρώτη ομάδα συμπληρωματικών προϊόντων είναι τα ασφαλιστικά προϊόντα. Παραδοσιακά υπήρχαν διακριτικοί ρόλοι μεταξύ τραπεζών και ασφαλιστικών εταιρειών. Όμως, πλέον οι τράπεζες προσφέρουν ασφαλιστικά πακέτα και οι ασφαλιστικές εταιρείες προσφέρουν τραπεζικά ή χρηματοοικονομικά προϊόντα.
- Η δεύτερη ομάδα συμπληρωματικών προϊόντων αφορά την παροχή πιστωτικών καρτών με ευρεία εφαρμογή αυτών σε μεγάλα δίκτυα καταστημάτων αγοράς και καταστημάτων άλλων τραπεζών, αυτόματης συναλλαγής, ανάληψης και κατάθεσης μετρητών κ.α.
- Η τρίτη ομάδα αφορά τον συνδυασμό των λογαριασμών καταθέσεων και των υπολοίπων κεφαλαίων με χορήγηση δανείων, προσωπικών, καταναλωτικών, στεγαστικών, επιχειρηματικών με υπεραναλήψεις κ.α.
- Η τέταρτη ομάδα αφορά την εξυπηρέτηση των πελατών σε κάθε είδους συναλλαγής, πληρωμής λογαριασμών, μεταφοράς κεφαλαίων από λογαριασμό σε λογαριασμό, ενημέρωση του πελάτη σε τακτικά χρονικά διαστήματα με πλήρη στοιχεία κ.α.
- Τέλος, η πέμπτη ομάδα αφορά τη διαχείριση σε μια σειρά χρηματοπιστωτικών προϊόντων και χρεογράφων, μετοχών, ομολόγων, αμοιβαίων κεφαλαίων, έντοκων γραμματίων κ.α. Αιόμη αφορά την έμμεση εξυπηρέτηση των πελατών τους μέσω των διαμεσολαβητικών εργασιών όπως: factoring, leasing, venture capital, κ.α. (Μητσιόπουλος, 1997).

1.6 Διεθνές τραπεζικό σύστημα

Τα τελευταία είκοσι πέντε χρόνια η διεθνής οικονομία πέρασε από πολλές διακυμάνσεις. Αρχικά υπήρξαν υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης στη διεθνή οικονομία, αλλά οι πετρελαϊκές κρίσεις του 1973 και του 1975 είχαν ως αποτέλεσμα να αποσταθεροποιηθούν οι τιμές των καυσίμων με συνέπεια να αυξηθεί το εγχώριο δημόσιο χρέος κάθε χώρας. Επίσης ο πληθωρισμός μειώθηκε στις περισσότερες αναπτυγμένες χώρες και παράλληλα οι αναπτυσσόμενες χώρες αντιμετώπιζαν πολλά προβλήματα όπως η αύξηση του συνολικού χρέους με αποτέλεσμα να δημιουργούνται μεγάλα προβλήματα στο σύνολο του πιστωτικού συστήματος.

Όλα τα παραπάνω είχαν μεγάλες επιπτώσεις για την οικονομία στο χρηματοοικονομικό σύστημα: αβεβαιότητα στις προβλέψεις που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις, η μη εμπιστοσύνη των επενδυτών και των αποταμιευτών στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Επίσης το κόστος χρήματος γίνεται πολύ μεγάλο, για το λόγο ότι τα επιτόκια αυξάνονται και γίνονται περισσότερα αβέβαια. Λόγω των υψηλών επιτοκίων και των συνεχόμενων τεχνολογικών εξελίξεων οι επιχειρήσεις άρχισαν να αναζητούν νέες μορφές χρηματοδότησης λιγότερων επικίνδυνων. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα οι τράπεζες να δημιουργήσουν μια σειρά νέων χρηματοδοτικών εργαλείων.

Οι τράπεζες αυξάνουν τα εργαλεία προσέλκυσης καταθέσεων με σκοπό να αποκτήσουν αποδοτικότερες μορφές καταθέσεων. Αυτή η στρατηγική είχε σαν αποτέλεσμα την αύξηση των αποταμιεύσεων. Η εξέλιξη αυτή και από τις δύο πλευρές των τραπεζών, τόσο δηλαδή στην προσπάθεια βελτίωσης των διαδικασιών δανεισμού, όσο και της προσέλκυσης των καταθέσεων, οδηγεί το τραπεζικό σύστημα σε οξύ ανταγωνισμό, ο οποίος τις αναγκάζει να εκσυγχρονισθούν. Επίσης, οι τραπεζικές υπηρεσίες εξελίσσονται και όλο και νέες τεχνικές εφαρμόζονται ενώ παράλληλα διευρύνεται η τραπεζική αγορά. Αξίζει να σημειωθεί ότι λόγω του ότι παρατηρείται μια ταυτόχρονη αύξηση του εισοδήματος των πολιτών, της εγκληματικότητας αλλά και των κινδύνων της κυκλοφορίας του χρήματος οι συναλλαγές πλέον απαιτείται να γίνουν ασφαλέστερες και ταχύτερες.

Η αναζήτηση κεφαλαίων από τις επιχειρήσεις, μέσω των κεφαλαιαγορών και των νέων χρηματοοικονομικών προϊόντων, γεννά ελπίδες για νέες εργασίες στις τράπεζες αλλά και για ανταγωνισμό μεταξύ τους. Βέβαια αυτές οι νέες εργασίες γίνονται χρόνο με το χρόνο πιο εξειδικευμένες και ανταγωνιστικές.

Τα νέα αυτά εργαλεία και τα χρηματοοικονομικά προϊόντα αυξάνονται με γρήγορο ρυθμό και αυτά είναι διάφορες μορφές μετοχών, ομολογίες με κυμαινόμενο επιτόκιο, leasing, factoring, options, swaps κ.α.

1.7 Ο Ανταγωνισμός των τραπεζών

Η απελευθέρωση της αγοράς μαζί με την τεχνολογική εξέλιξη και τον ανταγωνισμό έχουν διαμορφώσει νέες συνθήκες στον τραπεζικό χώρο. Με την απελευθέρωση της αγοράς αναπτύσσονται και προσφέρονται νέα τραπεζικά προϊόντα. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα ο ανταγωνισμός να γίνεται εντονότερος στην τραπεζική αγορά και αυτός ο παράγοντας να βοηθάει στην εξέλιξη των τραπεζικών ιδρυμάτων αλλά και στη δυναμική εμφάνιση των ασφαλιστικών εταιρειών.

Πλέον η παραδοσιακή τραπεζική αγορά αρχίζει να χάνει τη σπουδαιότητά της για δύο λόγους: α) τα κέρδη στην παραδοσιακή αγορά αρχίζουν και μειώνονται και β) έχουν αναπτυχθεί μια σειρά από νέα τραπεζικά προϊόντα στην σύγχρονη τραπεζική αγορά που προσελκύουν το ενδιαφέρον των τραπεζών και των πελατών. Με αυτόν τον τρόπο οι τράπεζες μετατρέπονται σε τράπεζες πολλαπλών εργασιών και προσφέρουν κάθε υπηρεσία στους πελάτες είτε μέσα από τις ίδιες τις τράπεζες είτε από τις θυγατρικές τους εταιρείες.

Ο ανταγωνισμός επομένως αναγκάζει τις τράπεζες να εκσυγχρονισθούν με άμεσο σκοπό να διατηρήσουν το κομμάτι της αγοράς που τους αναλογεί ή ακόμα και να το επεκτείνουν, ακολουθούμενοι πάντα τους νόμους της αγοράς. Το κέρδος αποτελεί πάντα τον κινητήριο μοχλό και τον στόχο των τραπεζών που λειτουργούν στο ίδιο πνεύμα με μια παραδοσιακή επιχείρηση η οποία επιδιώκει την εδραίωσή της στην αγορά και την επίτευξη του μέγιστου δυνατού κέρδους. Όλα τα παραπάνω γίνονται πραγματοποιήσιμα και εφικτά μέσα από σημαντικές και ουσιαστικές αλλαγές στην οργάνωση, στην λειτουργία και στους στρατηγικούς στόχους κάθε τράπεζας.

1.9 Μεγέθη ελληνικών τραπεζικών ιδρυμάτων

Μέσα στα πλαίσια της καλύτερης κατανόησης της λειτουργίας αλλά και του ανταγωνισμού μεταξύ των τραπεζών, χρήσιμο κρίνεται να δούμε πως έχουν διαμορφωθεί διάφορα βασικά

οικονομικά και στατιστικά μεγέθη των τραπεζικών ιδρυμάτων τα τελευταία χρόνια, να δούμε ποιες είναι οι μεταβολές τους και αν μπορούμε να διακρίνουμε που οφείλονται αυτές.

Αριθμός ATM στην Ελλάδα

Οι Αυτόματες Ταμειολογιστικές Μηχανές, γνωστές ως ATM, αποτελούν μέρος του υπολογιστικού συστήματος μιας τράπεζας. Με τα μηχανήματα αυτά είναι εφοδιασμένα όλα τα υποκαταστήματα τραπεζών καθώς είναι εύκολη η πρόσβαση των χρηστών για την πραγματοποίηση τραπεζικών συναλλαγών, όπως είναι η ανάληψη χρημάτων με ασφάλεια και ταχύτητα οποιαδήποτε μέρα και ώρα, χωρίς να χρειάζεται η μεσολάβηση του προσωπικού της τράπεζας. Έτσι τα οφέλη τα οποία προκύπτουν από τέτοιου είδους συναλλαγές είναι πολλά τόσο για τον πελάτη (π.χ. εξοικονόμηση χρόνου) όσο και για την τράπεζα (π.χ. εξοικονόμηση κόστους). Στην Ελλάδα οι Αυτόματες Ταμειολογιστικές Μηχανές έγιναν ευρέως γνωστές τις τελευταίες δυο δεκαετίες. Ο ακόλουθος πίνακας δείχνει τον αριθμό των ATM που υπάρχουν στην Ελλάδα από το 2006 έως το 2008 για τρεις διαφορετικές κατηγορίες τραπεζικών ιδρυμάτων, τα πιστωτικά ιδρύματα με έδρα την Ελλάδα, τα υποκαταστήματα της αλλοδαπής και τις συνεταιριστικές τράπεζες (πηγή Ελληνική Ένωση Τραπεζών):

ΔΙΚΤΥΟ ΑΥΤΟΜΑΤΩΝ ΤΑΜΕΙΟΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ²	2006	2007	2008
Πιστωτικά Ιδρύματα με έδρα την Ελλάδα	6.142	6.653	6.906
Υποκαταστήματα Αλλοδαπής	385	413	441
Συνεταιριστικές τράπεζες	176	204	228
Σύνολο	6.703	7.270	7.575

Το δίκτυο Αυτόματων Ταμειολογιστικών Μηχανών δημιουργήθηκε κυρίως για να γίνονται πιο γρήγορα κάποιες απλές συναλλαγές των πελατών, γι' αυτό το λόγο χρόνο με το χρόνο παρουσιάζεται μια συνολική αύξηση του αριθμού των ATM (όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα).

Αρχικά για τη χρονιά 2006, από 6.703 ATM που υπάρχουν στον Ελλαδικό χώρο τα 6.142 χρησιμοποιούνται από τις Ελληνικές εμπορικές τράπεζες & τους ειδικούς πιστωτικούς οργανισμούς, δηλαδή γύρω στο 92%. Οι ξένες τράπεζες χρησιμοποιούν 385 ATM και οι συνεταιριστικές τράπεζες 176 ATM.

² Δεν παρέχονται πληροφορίες για το έτος 2009.

Για τη χρονιά 2007 είχαμε συνολική αύξηση των ΑΤΜ κατά 511. Αναλυτικά έχουμε: Τα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα αύξησαν τα ΑΤΜ τους κατά 8,31% οι ξένες τράπεζες αύξησαν τα ΑΤΜ τους κατά 7,27% ενώ οι συνεταιριστικές τράπεζες αύξησαν τα ΑΤΜ τους κατά 15%.

Για το 2008 επίσης παρατηρείται αύξηση στον αριθμό των ΑΤΜ που λειτουργούν στον ελληνικό χώρο, τόσο στο σύνολό τους όσο και στις επιμέρους κατηγορίες των τραπεζικών ιδρυμάτων. Η συνεχής αύξηση των Αυτόματων Ταμειολογιστικών Μηχανών υποδεικνύει κατά κύριο λόγο το πόσο σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν στην καθημερινή ζωή των συναλλασσομένων.

Δίκτυο ελληνικών τραπεζών που λειτουργούν στο εξωτερικό

Οι ελληνικές τράπεζες μέσα στα πλαίσια της προσπάθειας της αύξησης των κερδών τους, στράφηκαν και στην ανάπτυξη του δικτύου τους και στο εξωτερικό. Οι υπό ανάπτυξη αλλά και αναπτυγμένες χώρες της Ευρώπης που υπάρχει έντονα το ελληνικό στοιχείο αλλά και χώρες της λειψάνης της Μεσογείου αποτελούν τους πιο δελεαστικούς προορισμούς. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα καταστήματα, τα υποκαταστήματα και το προσωπικό που διαθέτουν οι ελληνικές εμπορικές τράπεζες σε 7 χώρες του εξωτερικού για το έτος 2008:

	Εθνική		Alpha		EFG Eurobank Ergasias		Εμπορική		Πειραιώς		Αγροτική		Σύνολο	
	Κατ/τα Υποκ/τα	Προσ	Κατ/τα Υποκ/τα	Προσ	Κατ/τα Υποκ/τα	Προσ	Κατ/τα Υποκ/τα	Προσ	Κατ/τα Υποκ/τα	Προσ	Κατ/τα Υποκ/τα	Προσ	Κατ/τα Υποκ/τα	Προσ
Αίγυπτος	7	109											7	109
Αλβανία	30	341	42	329									72	670
Βουλγαρία			120	994									120	994
Γερμανία											1	13	1	13
Κύπρος	1	2											1	2
Μ.Βρετανία	1	61	1		1	15	1	7	1	166			5	234
Πολωνία					177	2392							177	2392
Σύνολο	39	513	136	1323	178	2407	1	7	1	166	1	13	383	4414

Σημ: όπου Κατ/τα = Καταστήματα, Υποκ/τα = Υποκαταστήματα και Προσ = Προσωπικό

Συνολικά, στο εξωτερικό υπάρχουν 383 υποκαταστήματα και 4414 απασχολούμενο προσωπικό που ανήκουν στις ελληνικές εμπορικές τράπεζες. Αναλυτικότερα, στην Αίγυπτο υπάρχουν 7 υποκαταστήματα με 109 άτομα προσωπικό, τα οποία ανήκουν στην Εθνική τράπεζα. Στην Αλβανία υπάρχουν 30 υποκαταστήματα με 670 άτομα προσωπικό. Στη Βουλγαρία

υπάρχουν 120 υποκαταστήματα με 994 άτομα προσωπικό (όλα ανήκουν στην Alpha Bank). Στην Γερμανία υπάρχει 1 υποκατάστημα με 13 άτομα προσωπικό και ανήκει στην Αγροτική τράπεζα. Στην Κύπρο υπάρχει ένα υποκατάστημα ελληνικής εμπορικής τράπεζας με 2 άτομα προσωπικό. Στην Μ. Βρετανία υπάρχουν 5 υποκαταστήματα με 234 άτομα προσωπικό και τέλος στην Πολωνία έχουμε τα περισσότερα υποκαταστήματα ελληνικών εμπορικών τραπεζών στο εξωτερικό, 177 στο αριθμό με συνολικό προσωπικό 2392 άτομα και τα οποία ανήκουν στην Eurobank.

Οι παραπάνω αριθμοί είναι ενδεικτικοί για το ελληνικό δίκτυο τραπεζών σε ξένες αγορές. Η γενικότερη τάση η οποία επικρατεί είναι η ολοένα και μεγαλύτερη επέκταση των εγχώριων τραπεζικών ιδρυμάτων σε νέες αγορές ή σε αγορές που ήδη δραστηριοποιούνται και διαφαίνονται προοπτικές κέρδους.

Τραπεζικά υποκαταστήματα στην Ελλάδα

Σε αυτή την υποενότητα γίνεται ανάλυση των του αριθμού των υποκαταστημάτων και του προσωπικού όλων των τραπεζών που υπάρχουν στον Ελλαδικό χώρο για τα έτη 2006-2007. Οι κατηγορίες τις οποίες διακρίνουμε είναι τέσσερις: τα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα, τα καταστήματα ξένων τραπεζών, τις συνεταιριστικές τράπεζες καθώς επίσης και τα υποκαταστήματα της Τράπεζας της Ελλάδος.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ, ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ & ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ	Υποκαταστήματα			Προσωπικό		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Πιστωτικά Ιδρύματα με έδρα την Ελλάδα	3.297	3.385	3.599	54.993	57.312	58.223
Υποκαταστήματα της αλλοδαπής	270	268	289	5.754	5.936	5.929
Συνεταιριστικές τράπεζες	143	154	177	1.028	1.102	1.152
Τράπεζα της Ελλάδος ³	95	87	65	2.902	2.763	2.494
Σύνολο	3.805	3.894	4.130	64.677	67.113	67.798

³ Στα υποκαταστήματα περιλαμβάνονται πρακτορεία και θυρίδες

Το 2008 σε σχέση με το 2006, παρατηρείται σταδιακή αύξηση στον αριθμό των υποκαταστημάτων σε όλες τις κατηγορίες εκτός από τα υποκαταστήματα της Τράπεζας της Ελλάδος όπου παρατηρείται μια μείωση της τάξης του 31,5% περίπου. Το γεγονός αυτό πιθανόν να εντάσσεται στην γενικότερη προσπάθεια της Τράπεζας της Ελλάδος για μείωση του συνολικού κόστους της και της καλύτερης διαχείρισης των λειτουργικών εξόδων της. Όμοια είναι και η κατάσταση στο απασχολούμενο προσωπικό, όπου μόνο η Τράπεζα της Ελλάδος έχει μειώσει τον αριθμό του προσωπικού της (άλλωστε φαίνεται λογικό μετά από την μείωση και των υποκαταστημάτων). Ωστόσο, το συνολικά απασχολούμενο προσωπικό παρουσιάζει αύξηση από το 2006 στο 2008, όχι ιδιαίτερα σημαντική, περίπου μια εκατοστιαία μονάδα. Οι παραπάνω αριθμοί επιβεβαιώνονται και από το γεγονός ότι πλέον κάθε τοπική κοινωνία χαρακτηρίζεται από πλήθος νέων καταστημάτων και υποκαταστημάτων τραπεζών, τα οποία προσπαθούν να αποκτήσουν μέρος της αγοράς και να αποσπάσουν μερίδιο από τις ανταγωνίστριες τράπεζες που ήδη δραστηριοποιούνται εκεί.

Τέλος, παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο μερίδιο στον αριθμό των υποκαταστημάτων έχουν οι εμπορικές τράπεζες και οι ειδικοί πιστωτικοί οργανισμοί, μετά είναι οι ξένες τράπεζες, ακολουθούν οι συνεταιριστικές τράπεζες και τέλος τα υποκαταστήματα της Τράπεζας της Ελλάδος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών και Τράπεζες

2.1 Γενικά

Εξ αρχής, σκοπός των τραπεζών ήταν να μπορέσουν να εξυπηρετήσουν και να ικανοποιήσουν τις ανάγκες των πελατών τους, να προσελκύσουν νέους πελάτες με στόχο να διευρύνουν τους επιχειρηματικούς τους ορίζοντες και τέλος να μπορέσουν μέσω των παραπάνω παραγόντων να αυξήσουν τα έσοδα τους. Όμως η είσοδος στην αγορά και άλλων τραπεζών είχε ως αποτέλεσμα να αυξηθεί ο μεταξύ τους ανταγωνισμός. Οι πελάτες, πλέον, είχαν το δικαίωμα να επιλέξουν εκείνη την τράπεζα που θα τους προσέφερε τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που ζητούσαν στις πιο ευνοϊκές τιμές για αυτούς. Οι τράπεζες λόγω του έντονου ανταγωνισμού αναγκάστηκαν να βελτιώσουν τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους, ενώ παράλληλα προσπαθούν να εισάγουν νέα προϊόντα ανάλογα με τις ανάγκες της αγοράς με άμεσο σκοπό να κερδίσουν νέους πελάτες.

Όλες αυτές οι αλλαγές από πλευράς τραπεζών γίνονται για να μπορέσουν ανταπεξέλθουν και να επιβιώσουν στις απαιτήσεις της αγοράς. Λόγω αυτών των ραγδαίων εξελίξεων που παρατηρούνται στο τραπεζικό σύστημα, έχει εκδηλωθεί μεγάλο ενδιαφέρον προκειμένου να προσδιοριστούν οι παράγοντες εκείνοι που εξασφαλίζουν τη βέλτιστη αποτελεσματικότητα των τραπεζικών ιδρυμάτων. Άλλωστε μια οικονομικά εύρωστη και δυναμική επιχείρηση, με ικανοποιητική περιουσιακή διάρθρωση, και στην προκειμένη περίπτωση τράπεζα, πιθανόν να πλήρη τις προϋποθέσεις για την εισαγωγή της στη χρηματιστηριακή αγορά.

Το ευρύ επενδυτικό κοινό, μέσω του χρηματιστηρίου αξιών, διοχετεύει αποταμιευτικά κεφάλαια στις επιχειρήσεις και προσδοκιά θετικές αποδόσεις, που επιτυγχάνονται μέσα από την αναπτυξιακή πορεία της επιχείρησης που οδηγεί σε ανοδική πορεία τη τιμή της μετοχής (κεφαλαιακά κέρδη) καθώς και σε μερισματικές αποδόσεις. Οι επιχειρήσεις από την άλλη πλευρά μπορούν να αντλήσουν κεφάλαια από το ευρύ επενδυτικό κοινό, τόσο κατά την εισαγωγή τους στο Χρηματιστήριο, όσο και αργότερα μέσω νέων αυξήσεων μετοχικού κεφαλαίου.

Επομένως, ο επενδυτής βλέπει το χρηματιστήριο ως μια εναλλακτική μορφή τοποθέτησης των χρημάτων που αποταμιεύει, με σκοπό την επιδίωξη ικανοποιητικής απόδοσης, απόδοσης συνήθως υψηλότερης από αυτήν που προσφέρουν επενδύσεις όπως οι τραπεζικές καταθέσεις και τα κρατικά ομόλογα. Κατ' επέκταση το χρηματιστήριο αξιών αποτελεί επίσης μέρος του συνολικού χρηματοδοτικού συστήματος και όπως και οι τράπεζες παρέχει τα μέσα και τις υπηρεσίες για τη μεταβίβαση χρηματικών πόρων από τις αποταμιεύσεις των επενδυτών στις επιχειρήσεις, οι οποίες με αυτά τα κεφάλαια υλοποιούν τα επενδυτικά τους προγράμματα.

2.2 Το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών

Χρηματιστήριο είναι ο τόπος όπου διεξάγονται αγοραπωλησίες αξιών, οι τιμές των οποίων διαμορφώνονται σύμφωνα με τους κανόνες προσφοράς και ζήτησης της αγοράς. Τα σημερινά χρηματιστήρια έχουν τις ρίζες τους στα αγορές της αρχαιότητας όπου οι έμποροι συγκεντρώνονταν για να αγοράσουν και να πουλήσουν εμπορεύματα. Το πρώτο επίσημο Χρηματιστήριο δημιουργήθηκε στην Αμβέρσα το 1531 και εκεί και σε αυτό διαπραγματευόταν προϊόντα κοινής χρήσης. Μέχρι το 17^ο αιώνα τα χρηματιστήρια αξιών και εμπορευμάτων ήταν κοινά. Σύντομα όμως φάνηκε καθαρά η ανάγκη διαχωρισμού τους.

Στην Αθήνα, πάνω από το ιστορικό καφενείο «Η Ωραία Ελλάς» στη διασταύρωση των οδών Ερμού και Αιόλου, βρισκόταν, από το 1870, η «Λέσχη Εμπόρων των Αθηνών» που χρησίμευε ως τόπος συνάντησης των επαγγελματιών, αλλά συχνά και ως πρακτορείο ειδήσεων. Στο χώρο αυτό κάθε απόγευμα διεξάγονταν διαπραγματεύσεις επί των ομολογιών των εθνικών δανείων που εκδίδονταν τότε. Σταδιακά και με τη διάδοση των μετοχικών τίτλων, δημιουργήθηκε η διάθεση για σημαντικότερες συναλλαγές. Με την πάροδο του χρόνου, η λέσχη πάνω από το καφενείο «Η Ωραία Ελλάς», μετατράπηκε από ψυχαγωγικό κέντρο ορισμένης επαγγελματικής τάξης σε «Μετοχοπρατήριο». Έτσι άρχισε να λειτουργεί ένα «ανεπίσημο» Χρηματιστήριο στη πόλη της Αθήνας. Έμβλημά του ήταν ο Φτερωτός Ερμής, απ' όπου αργότερα εμπνεύσθηκε και το έμβλημα του το επίσημο Χρηματιστήριο. Συμπερασματικά αναφέρεται ότι το πρώτο ελληνικό Χρηματιστήριο, που ιδρύθηκε στον Πειραιά, ήταν μικτή αγορά εμπορευμάτων και αξιών ταυτοχρόνως. Όμως, το συγκεκριμένο Χρηματιστήριο, ποτέ δεν μπόρεσε να αποκτήσει επαρκή κίνηση χρηματιστηριακών τίτλων. Το αξιομνημόνευτο της ιδρύσεως του Πειραιϊκού Χρηματιστηρίου αφορά περισσότερο στην κατασκευή του κτιρίου και λιγότερο στη λειτουργία του. Την εποχή εκείνη, το Μάιο του 1873, τα μέλη της Λέσχης ονόμασαν τη Λέσχη τους Χρηματιστήριο και προχώρησαν ακόμη και στην εκλογή Προέδρου. Ως πρώτος Πρόεδρος, εκλέχθηκε ο Γεώργιος Ιγγλέσης. Στην αρχή, οι λίγες πράξεις που συνάπτονταν στη Λέσχη δεν ήταν αρκετές για να δημιουργήσουν χρηματιστηριακή ατμόσφαιρα. Στη συνέχεια όμως, όσο αυξανόταν ο κερδοσκοπικός παροξυσμός που είχε καταλάβει το πλήθος, κυρίως μετά από την ίδρυση της Εταιρείας τους Λαυρίου, γινόταν ολοένα και πυκνότερες οι συγκεντρώσεις στο καφενείο και στο χώρο μπροστά από αυτό. Η ατμόσφαιρα, όπως αναφέρθηκε, άρχισε να θερμαίνεται κατά το Μαΐου του 1873, όταν κυκλοφόρησαν 100.000 μετοχές της εταιρείας του Λαυρίου και αποτέλεσαν αποκλειστικό σχεδόν αντικείμενο αγοραπωλησιών στη Λέσχη, το καφενείο και τους δρόμους.

Κύριο αντικείμενο διαπραγμάτευσης στην «ανεπίσημη» χρηματιστηριακή αγορά της Αθήνας, ήταν οι ομολογίες των Εθνικών Δανείων. Διαπραγματεύονταν όμως και μετοχές της Εθνικής Τράπεζας και της Εταιρίας της Εθνικής Ατμοπλοΐας της Ελλάδας. Μετά το 1873, άρχισαν να διαπραγματεύονται οι μετοχές της «Ανωνύμου Εταιρίας των Μεταλλουργείων του Λαυρίου», των ασφαλιστικών εταιρειών «Φοίνιξ» και «Άγκυρα» και της «Ανωνύμου Εταιρίας Αεριόφωτος Αθηνών». Στη συνέχεια, με την έξαρση της «μεταλλομανίας» και την ίδρυση πολλών μεταλλευτικών εταιριών, σημειώνονται διαπραγματεύσεις των μεταλλευτικών εταιριών «Ελληνική Μεταλλευτική Εταιρία», «Ο Λαυρεωτικός Όλυμπος», «Νικίας», «Ο Περικλής» και «Η Κάρυστος».

Παρά το γεγονός ότι η ελληνική οικονομία δεν ήταν τόσο αναπτυγμένη για να δικαιολογήσει τη λειτουργία και άλλων τραπεζών πέραν της Εθνικής Τράπεζας, κατά την περίοδο αυτή, εκτός από τη «μεταλλομανία», παρατηρείται και το φαινόμενο της «τραπεζομανίας». Αυτό εκδηλώνεται με την ίδρυση νέων τραπεζών, οι περισσότερες από τις οποίες δεν κατάφεραν να επιβιώσουν για μεγάλο χρονικό διάστημα. Οι παρακάτω τράπεζες ήταν οι πρώτες που οι μετοχές τους διαπραγματεύθηκαν στο Χρηματιστήριο Αθηνών:

- Εθνική Τράπεζα Ιδρύθηκε το 1841, με αρχικό κεφάλαιο 5.000.000 δραχμών και άρχισε τις εργασίες της στις 22 Ιανουαρίου 1842. Η μετοχή της αποτελούσε την ασφαλέστερη επένδυση σε βαθμό ώστε τα ευαγή ιδρύματα μετέτρεπαν τα διαθέσιμά τους σε μετοχές της Εθνικής.
- Ναυτική Τράπεζα ο «Αρχάγγελος» Ιδρύθηκε με Β.Δ. του 1870 και με αρχικό κεφάλαιο 4.000.000 φράγκα (20.000 μετοχές). Ξεκίνησε ως τράπεζα με ευοίωνες προοπτικές, αλλά περισσότερο λειτουργήσε ως Ανώνυμη Ασφαλιστική Εταιρία.
- Γενική Πιστωτική Τράπεζα Προήλθε από την, εντός τριών ημερών, αστραπιαία συνένωση δύο τραπεζών, που ίδρυσαν το 1872 αντίστοιχες ομάδες ομογενών. Το κεφάλαιο ανέρχονταν σε 14.000.000 δραχμές (56.000 μετοχές).
- Τράπεζα Βιομηχανικής Πίστεως. Το 1873, στην ακμή της «μεταλλομανίας» ιδρύεται η Τράπεζα Βιομηχανικής Πίστεως, με πρωτοβουλία ομογενών και ντόπιων κεφαλαιούχων και με αρχικό κεφάλαιο 5.000.000 φράγκα (50.000 μετοχές).

Η ίδρυση του Χ.Α.Α., ύστερα από μακρόχρονη προεργασία, επίπονες ταλαντεύσεις και πολυκύμαντες διαδικασίες, υπήρξε σταθμός στην οικονομική ιστορία του έθνους. Αναποικρίθηκε μαχητικά στην ανάγκη εκσυγχρονιστικών μεταρρυθμίσεων και στα πλαίσια της μεγάλης προσπάθειας για την οικονομική ανόρθωση του τόπου. Παράλληλα, από τη σύσταση του έως και σήμερα, προσαρμόστηκε με σχετική ευελιξία στα διεθνή πρότυπα και τις χρηματοοικονομικές

αντιλήψεις των εποχών. Η ιστορία του Χ.Α.Α. αρχίζει στις 30 Σεπτεμβρίου 1876 όταν επί κυβέρνησης του Αλεξάνδρου Κουμουνδούρου, δόθηκε η κυβερνητική έγκριση για τη σύσταση του.

2.3 Δείγμα Ελληνικών Τραπεζών: Παρουσίαση

Οι τράπεζες οι οποίες έχουν επιλεγεί για περαιτέρω ανάλυση και μελέτη μέσα στα πλαίσια της παρούσας εργασίας πραγματοποιούνται τις μετοχές τους στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, γεγονός που αποτέλεσε βασικό κριτήριο για την επιλογή τους. Επιπλέον, η επιλογή έγινε με τέτοιο τρόπο ώστε κάθε μια από αυτές τις τράπεζες να αντιπροσωπεύει μια από τις ακόλουθες κατηγορίες: ισχυρές, μεσαίες και μικρές τράπεζες. Κατά αυτόν τον διαχωρισμό επιλέχθηκαν η Alpha Bank, η EFG Eurobank Ergasias και η Proton Bank αντίστοιχα.

2.3.1 Alpha Bank

Η Τράπεζα

Η Alpha Bank ιδρύθηκε το 1879 και είναι μία από τις μεγαλύτερες τράπεζες στην Ελλάδα. Με δίκτυο άνω των 1.000 καταστημάτων, ο Όμιλος της Alpha Bank δραστηριοποιείται και στη διεθνή τραπεζική αγορά με παρουσία στην Κύπρο, στη Ρουμανία, στη Βουλγαρία, στη Σερβία, στην Ουκρανία, στην Αλβανία, στην Π.Γ.Δ.Μ. και στη Μεγάλη Βρετανία.

Στρατηγική

Κύριος άξονας της στρατηγικής της είναι η περαιτέρω ενίσχυση των εργασιών της Τράπεζας στους δύο τομείς δραστηριοτήτων με τα μεγαλύτερα περιθώρια και τις καλύτερες προοπτικές ανάπτυξης των εργασιών, που είναι η λιανική τραπεζική στην Ελλάδα και ειδικότερα οι εργασίες προς ιδιώτες και μικρές επιχειρήσεις, καθώς και η επέκτασή της στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Η στρατηγική αυτή αποσκοπεί στη δημιουργία ενός ισχυρότερου και πιο αποτελεσματικού οργανισμού με σημαντικά οφέλη για τους μετόχους και τους πελάτες της.

Τα τελευταία χρόνια επιδιώκει να είναι η Τράπεζα αναφοράς στην ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, μιας αγοράς 60 εκατομμυρίων ανθρώπων που επεκτείνεται με υψηλούς ρυθμούς και δημιουργεί ευκαιρίες για κέρδη. Το δίκτυό της στη Νοτιοανατολική Ευρώπη (Ρουμανία, Σερβία, Βουλγαρία, Αλβανία, Σκόπια και Κύπρος) αριθμούσε 403

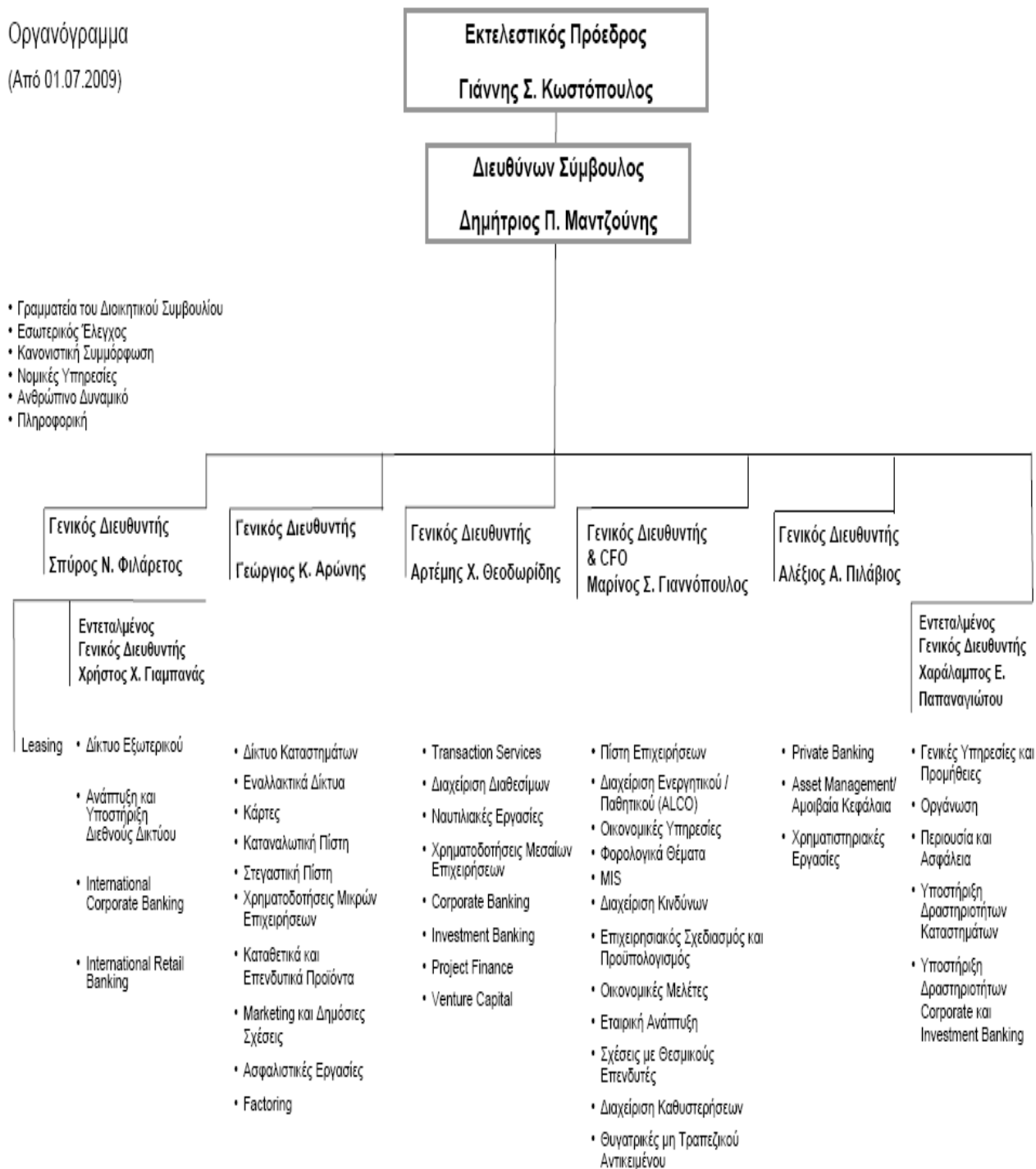
Καταστήματα στο τέλος του 2007, όσα περίπου είναι και τα Καταστήματά της στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα, ο όμιλος της Alpha Bank δραστηριοποιείται στη διεθνή τραπεζική αγορά, με παρουσία στην Κύπρο (Alpha Bank Cyprus LTD), στη Ρουμανία (Alpha Bank Romania), στη Βουλγαρία (δίκτυο 120 Καταστημάτων), στη Σερβία (Alpha Bank Srbija A.D.), στην Ουκρανία (OJSC Astra Bank), στην Αλβανία (δίκτυο 47 Καταστημάτων), στην Π.Γ.Δ.Μ. (Alpha Bank A.D. Skopje), και στη Μεγάλη Βρετανία. Παράλληλα λειτουργεί ευρύτατο δίκτυο ανταποκριτών (με τραπεζικά ιδρύματα) εσωτερικού και εξωτερικού.

Η Alpha Bank είναι μια τράπεζα που έχει ήδη δημιουργήσει τις υποδομές, όσον αφορά το οργανωτικό πλαίσιο και τα συστήματα, έτσι ώστε να είναι σε θέση να επεκτείνεται ταχύτερα στην λιανική τραπεζική στην Ελλάδα καθώς και στις αγορές της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Οργανωτική Δομή

Την περίοδο αυτή Πρόεδρος της Alpha Bank είναι κ. Γιάννης Σ. Κωστόπουλος, ο οποίος ασκεί τη γενική εποπτεία του Ομίλου και τη γενική, διαχειριστική και εκπροσωπευτική εξουσία της Τράπεζης. Διευθύνων Σύμβουλος είναι ο κ. Δημήτριος Π. Μαντζούνης ασκεί τη διοίκηση, τη διαχείριση και την εκπροσώπηση της Τράπεζης. Εποπτεύει, συντονίζει και κατευθύνει την Τράπεζα καθώς και τον Όμιλο. Στη συνέχεια παρατίθεται διάγραμμα με το οργανόγραμμα του ομίλου:

Οργανόγραμμα
(Από 01.07.2009)

Παρατηρούμε ότι οι αρμοδιότητες είναι κατανεμημένες σε επτά γενικούς διευθυντές οι οποίοι αναλαμβάνουν την εποπτεία των επιμέρους εργασιών και αναφέρονται στον Διευθύνοντα Σύμβουλο.

Πληροφορίες για τη μετοχή

Η Alpha Bank, είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αθηνών από το 1925, με κεφαλαιοποίηση ύψους 4,4 δισ. Ευρώ κατά την τελευταία ημέρα του 2009. Στο τέλος του έτους η κεφαλαιοποίηση της Τραπέζης αντιπροσώπευε το 6,8% και 14,1% της κεφαλαιοποίησης των εταιριών του Γενικού και του Τραπεζικού Δείκτη του Χ.Α. αντιστοίχως, ενώ η συμμετοχή της μετοχής στο Δείκτη FTSE-ASE 20 ήταν 9,75%. Από τον Φεβρουάριο του 2004, η μετοχή συμμετέχει και στον δείκτη FTSE Eurofirst 300, στον οποίο περιλαμβάνονται οι 300 μεγαλύτερες ευρωπαϊκές εταιρίες, ενώ συμμετέχει και σε άλλους σημαντικούς διεθνείς δείκτες όπως, μεταξύ άλλων, ο S&P Europe 350, ο FTSE Med 100, ο MSCI Europe, ο DJ Euro Stoxx και ο FTSEGood.

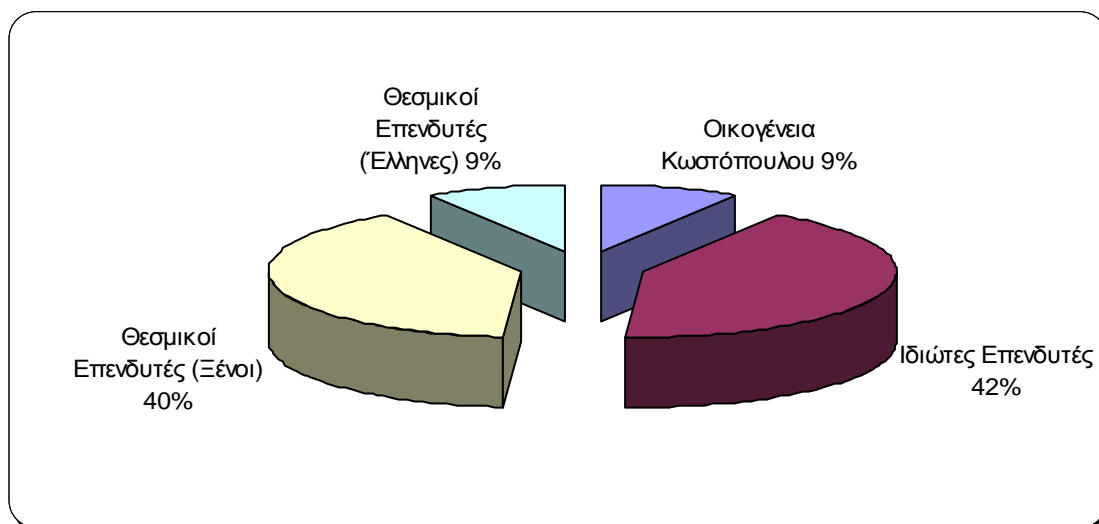
Το σύνολο των κοινών μετοχών σε κυκλοφορία κατά την 31 Δεκεμβρίου 2009 ανήλθε σε 534.269.648 μετοχές, ενώ ο αριθμός των μετόχων της Τραπέζης ανήρχετο σε περίπου 125.000 εκ των οποίων 1.862 θεσμικοί επενδυτές, οι οποίοι κατείχαν το 51% των μετοχών (Έλληνες 11%, ξένοι 40%). Η εμπορευσιμότητα της μετοχής για το 2009 διαμορφώθηκε σε 2.114.638 τεμάχια περίπου κατά μέσο όρο, ανά συνεδρίαση, ενώ η μέση ημερήσια αξία των συναλλαγών μετοχών ανήλθε σε 17 εκατ. ευρώ.

Για τη συνέπεια προς τους μετόχους και για τη συνεισφορά της στην ανάπτυξη του θεσμού του Ελληνικού Χρηματιστηρίου, η Τράπεζα βραβεύθηκε το 2006 από το Χρηματιστήριο Αθηνών. Έλαβε το πρώτο βραβείο μεταξύ των εισηγμένων εταιριών, καθώς παρουσιάζει συνεχή κερδοφορία και διανέμει ανελλιπώς μέρισμα στους μετόχους της από το 1948.

Εκτός από την ελληνική κεφαλαιαγορά, η μετοχή είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο του Λονδίνου με τη μορφή διεθνών πιστοποιητικών (GDRs), ενώ διαπραγματεύση της γίνεται εκτός χρηματιστηριακού κύκλου στην αγορά της Νέας Υόρκης.

Μετοχική Σύθεση

Η μετοχική βάση της Alpha Bank, με στοιχεία 29.01.2010, αποτελείται από περίπου 127.000 ιδιώτες και θεσμικούς επενδυτές. Η διάρθρωση της μετοχικής σύνθεσης της Alpha Bank την 29.01.2010 είχε ως εξής :

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει την κατανομή των μετοχών της τράπεζας στους μετόχους της.

	Μέτοχοι	Πλήθος Μετοχών	% επί του συνόλου
1 < μετοχές <= 500	68.397	13.432.641	2.52
501 < μετοχές <= 1.000	21.428	15.817.082	2.96
1.001 < μετοχές <= 5.000	28.693	62.570.804	11.71
5.001 < μετοχές <= 10.000	4.543	31.803.271	5.95
10.001 < μετοχές <= 50.000	3.479	70.032.491	13.11
> 50.001 μετοχές	901	340.613.359	63.75
Σύνολο	127.441	534.269.648	100.00

Γίνεται εμφανές ότι ο μεγαλύτερος όγκος των μετοχών (το 63.75%) κρατείται από λίγους μετόχους ενώ υπάρχει πλήθος μικρών και ανώνυμων επενδυτών οι οποίοι διακρατούν ένα μικρότερο ποσοστό του συνόλου.

Βασικά Μεγέθη Τράπεζας

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται τα βασικά μεγέθη του ισολογισμού και του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως της Alpha Bank για τα έτη 2005, 2006, 2007, 2008 καθώς και για το 2009.

	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2009
Σύνολο ενεργητικού	41.849.246	46.768.612	54.039.136	66.738.174	67.848.576
Σύνολο Υποχρεώσεων	39.897.809	44.332.776	51.298.919	64.368.825	63.073.004
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	1.951.437	2.435.836	2.740.217	2.369.349	4.775.572
Καθαρά έσοδα από τόκους	982.190	1.140.884	1.606.113	1.798.360	1.762.599
Σύνολο εσόδων	1.314.108	1.622.877	2.240.913	2.338.703	2.383.020
Σύνολο εξόδων	615.165	687.338	1.029.505	1.178.316	1.201.897
Κέρδη πριν από φόρους	467.407	716.034	985.945	625.633	501.817
Καθαρά κέρδη μετά φόρων	377.870	502.293	851.086	513.447	391.480

Ση: τα ποσά είναι εκφρασμένα σε χιλιάδες ευρώ

Όπως φαίνεται από τον παραπάνω πίνακα η τράπεζα έχει μια συνεχή αύξηση των διαθέσιμων περιουσιακών της στοιχείων και των απαιτήσεων της από άλλα πιστωτικά ιδρύματα και πελάτες καθ' όλη τη διάρκεια της πενταετίας (συνεχής αύξηση του συνολικού ενεργητικού της). Το ίδιο συμβαίνει και με τα συνολικά της έσοδα αλλά και τα συνολικά της έξοδα. Συγκεκριμένα από το 2005 στο 2009 έχει αυξήσει τα λειτουργικά της έσοδα κατά 81% ενώ τα συνολικά της έξοδα σε σχέση με το 2005 έχουν σχεδόν διπλασιαστεί καθώς η αντίστοιχη αύξηση αγγίζει το 95%. Για τα υπόλοιπα μεγέθη η εικόνα είναι λίγο διαφορετική. Το σύνολο των υποχρεώσεων παρουσιάζει σημαντική αύξηση με μια μικρή μείωση μόνο το 2009, ενώ το σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων παρά τις αυξομειώσεις στη διάρκεια της πενταετίας παρουσιάζει τελική θετική μεταβολή περίπου 144%. Τέλος τα κέρδη της τράπεζας (προ και μετά φόρων) για το 2008 και το 2009 μειώνονται σε σχέση με τα τρία προηγούμενα χρόνια όπου σημείωναν σημαντική άνοδο.

2.3.2 EFG Eurobank Ergasias

Η Τράπεζα

Η Τράπεζα EFG Eurobank Ergasias ιδρύθηκε το 1990 με αρχική επωνυμία «Ευρωεπενδυτική Τράπεζα» και στόχο την παροχή κυρίως επενδυτικών υπηρεσιών. Με την απελευθέρωση της αγοράς λιανικής τραπεζικής στην Ελλάδα, η Τράπεζα επαναπροσδιόρισε τους στρατηγικούς της στόχους. Έκτοτε η EFG Eurobank Ergasias έχει ακολουθήσει μια ανοδική πορεία, μέσα από δυναμική οργανική ανάπτυξη, αλλά και μέσα από εξαγορές και συγχωνεύσεις, καταλαμβάνοντας σήμερα ηγετική θέση στους ταχύτερα αναπτυσσόμενους και πιο προσοδοφόρους τομείς της αγοράς.

Ο Όμιλος Eurobank EFG, είναι ένας Ευρωπαϊκός οργανισμός με σύνολο ενεργητικού άνω των €82,1 δισ., που απασχολεί πάνω από 24.000 άτομα και προσφέρει τα προϊόντα και τις υπηρεσίες του, τόσο μέσα από ένα δίκτυο άνω των 1.600 καταστημάτων και σημείων πώλησης, όσο και μέσα από εναλλακτικά δίκτυα διάθεσης.

Η στρατηγική της τράπεζας ως ανερχόμενος Ευρωπαϊκός Οικονομικός Οργανισμός αναδεικνύεται από την ισχυρή οικονομική του παρουσία και τη συνεχή επέκταση των δραστηριοτήτων του σε αγορές που διαθέτουν ιδιαίτερη και εκτεταμένη εξειδίκευση. Η κεφαλαιακή επάρκεια, η ποιότητα χαρτοφυλακίου και το ανθρώπινο δυναμικό, σε συνδυασμό με την οργανική ανάπτυξη αποτελούν μερικές από τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την επέκταση των δραστηριοτήτων της προς όφελος των πελατών και των μετόχων.

Σημεία Παρουσίας

Η EFG Eurobank Ergasias διαθέτει πάνω από 1.600 καταστήματα και σημεία πώλησης σε 10 διαφορετικές χώρες. Ο Όμιλος Eurobank EFG έχει σημαντική παρουσία σε μια σειρά χωρών όπως η Βουλγαρία, η Σερβία, η Ρουμανία, η Τουρκία, η Πολωνία, η Ουκρανία, το Ην. Βασίλειο, το Λουξεμβούργο και η Κύπρος. Είναι μέλος του ομίλου EFG Group, ενός διεθνούς τραπεζικού ομίλου με παρουσία σε 40 χώρες.

Εταιρική Διακυβέρνηση

Για την EFG Eurobank Ergasias η εταιρική διακυβέρνηση αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη δημιουργία αξίας για τους μετόχους της και για το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο. Η τράπεζα

βασίζεται στη σχετική εγχώρια νομοθεσία, τις διατάξεις και τους κανονισμούς, τις διεθνείς εξελίξεις, καθώς και στις εσωτερικές εταιρικές της αξίες, για την ανάπτυξη των αρχών της εταιρικής διακυβέρνησης που εφαρμόζει. Οι αρχές της εταιρικής διακυβέρνησης της EFG Eurobank Ergasias αφορούν στη σύνθεση και τις αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου και των επί μέρους επιτροπών, καθώς και στην ανάπτυξη όλων των δραστηριοτήτων του Ομίλου, με ιδιαίτερη έμφαση στη διεξαγωγή τραπεζικών εργασιών. Στόχος της EFG Eurobank Ergasias είναι η άρρηκτη σύνδεση των αρχών της εταιρικής διακυβέρνησης με την ευρύτερη εταιρική της κουλτούρα, καθώς η ορθή διακυβέρνηση δεν περιορίζεται στην τυπική τήρηση των νόμων, αλλά απαιτεί προσωπική αξιοπιστία και υπευθυνότητα.

Την περίοδο αυτή Πρόεδρος της τράπεζας είναι ο κύριος Ξενοφών Νικήτας, ο οποίος είναι και πρόεδρος της επιτροπής κινδύνων. Ως προς τις επιτροπές οι οποίες υπάρχουν στην τράπεζα έχουμε τις επιτροπές συνιστώμενες από το διοικητικό συμβούλιο και τις επιτροπές συνιστώμενες από τον διευθύνοντα σύμβουλο. Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν οι επιτροπή ελέγχου, η επιτροπή κινδύνων, η επιτροπή ανταμοιβών και η επιτροπή ανώτατων στελεχών, ενώ στη δεύτερη κατηγορία έχουμε την εκτελεστική επιτροπή, την επιτροπή στρατηγικού σχεδιασμού, την κεντρική επιτροπή πιστοδοτήσεων και τέλος την επιτροπή δεοντολογίας.

Πληροφορίες για τη Μετοχή

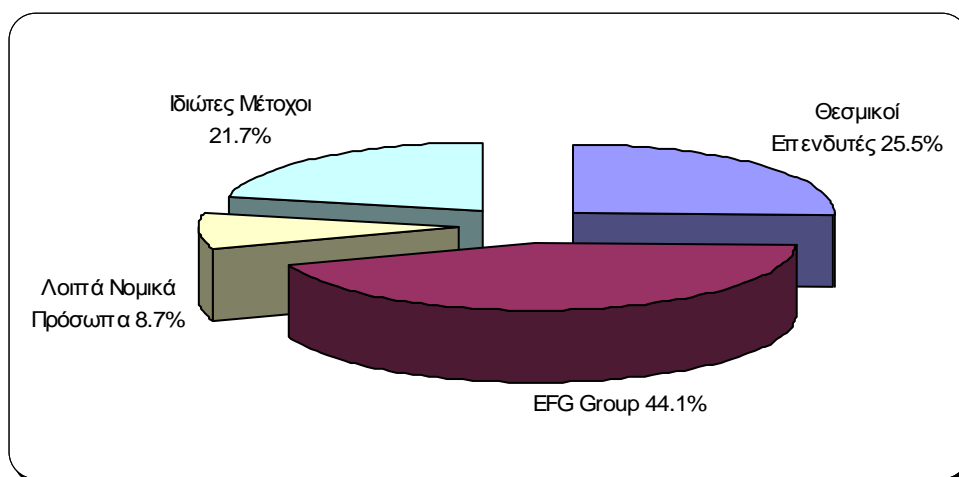
Ο ακόλουθος πίνακας μας δίνει κάποιες βασικές πληροφορίες για τον αριθμό των εισηγμένων μετοχών, για τις ίδιες μετοχές της τράπεζας καθώς και για την συνολική κεφαλαιοποίηση στο τέλος κάθε έτους.

Βασικά Στοιχεία Μετοχής Eurobank EFG		
	2008	2007
Συνολικός αριθμός εισηγμένων μετοχών	527.591.242	524.945.638
Ίδιες μετοχές Τράπεζας	26.011.770	4.130.706
Κεφαλαιοποίηση (τέλος έτους)	€3,0 δισ.	€12,9 δισ.

Η βασικότερη παρατήρηση που μπορεί να γίνει είναι το γεγονός ότι ένα πολύ μεγαλύτερο μέρος μετοχών πέρασε στα χέρια της ίδιας της τράπεζας το 2008 σε σχέση με το 2007, ενώ η κεφαλαιοποίηση, δηλαδή η συνολική αξία των μετοχών της τράπεζας ή αλλιώς η αξία της εταιρείας όπως αυτή αποτιμάται στο χρηματιστήριο, από το ένα έτος στο άλλο μειώθηκε δραματικά.

Η μετοχική βάση της Eurobank EFG είναι από τις μεγαλύτερες στην Ελλάδα, καθώς πάνω από 210.000 ιδιώτες και θεσμικοί επενδυτές κατέχουν μετοχές της Τράπεζας μέσω του Χρηματιστηρίου Αθηνών. Τελική μητρική εταιρία της Eurobank EFG είναι το EFG Group, συμφερόντων της οικογένειας Λάτση, με ποσοστό 44.1% του συνόλου των μετοχών. Αναλυτικά, στις 31.12.2009, η μετοχική σύνθεση της Eurobank EFG, είχε ως εξής:

Ο μεγαλύτερος όγκος των μετοχών (το 44.1%) κρατείται από τον ίδιο τον όμιλο, ενώ υπάρχει αρκετά σημαντικό πλήθος μικρών και ανώνυμων, ιδιωτών επενδυτών οι οποίοι διακρατούν το 21.7% του συνόλου. Το 1/4 των μετοχών βρίσκεται στα χέρια διαφόρων θεσμικών επενδυτών και το 8.7% σε λοιπά νομικά πρόσωπα.

Βασικά Μεγέθη Τράπεζας

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται βασικά μεγέθη από τον ισολογισμό και τον λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως της EFG Eurobank Ergasias για τα έτη 2005, 2006, 2007, 2008 και 2009.

	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2009
Σύνολο ενεργητικού	41.724.000	50.057.000	68.065.000	93.065.000	99.856.000
Σύνολο Υποχρεώσεων	38.608.000	46.895.000	63.585.000	89.170.000	94.370.000
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	3.116.000	3.162.000	4.687.000	3.895.000	5.486.000
Καθαρά έσοδα από τόκους	1.144.000	1.282.000	1.471.000	1.536.000	1.332.000
Λειτουργικά έσοδα	1.425.000	1.644.000	2.034.000	1.884.000	1.734.000
Λειτουργικά έξοδα	1.000.000	1.000.000	841.000	902.000	898.000
Κέρδη πριν από φόρους	561.000	644.000	854.000	263.000	0.0
Καθαρά κέρδη μετά φόρων	434.000	475.000	705.000	236.000	3.000

Σημ: τα ποσά είναι εκφρασμένα σε χιλιάδες ευρώ

Όπως φαίνεται από τον παραπάνω πίνακα η τράπεζα έχει μια συνεχή αύξηση του συνολικού ενεργητικού της και των υποχρεώσεων της σε όλη την πενταετία. Η εικόνα για τα ίδια κεφάλαια είναι πιο συγκεχυμένη καθώς παρουσιάζουν αυξομειώσεις. Το ίδιο συμβαίνει και με τα λειτουργικά της έξοδα, τα οποία όμως τελικά από την αρχή της πενταετίας έως το τέλος του 2009 παρουσιάζουν μείωση κατά 10.2%. Τα καθαρά έσοδα από τόκους όπως και τα λειτουργικά έσοδα ύστερα από μια ανοδική πορεία σημειώνουν μείωση στο τέλος της πενταετίας. Τέλος τα κέρδη της τράπεζας (προ και μετά φόρων) από το 2008 και για το 2009 μειώνονται με δραματικούς ρυθμούς. Μάλιστα, τα κέρδη προ φόρων για την χρήση του 2009 ήταν μηδενικά, υποδεικνύοντας έτσι ότι ακόμα και τα τραπεζικά ιδρύματα που κατά κανόνα αποτελούν τον κινητήριο μοχλό του οικονομικού συστήματος, βυθίζονται και αυτά στην οικονομική ύφεση.

2.3.3 Proton Bank

Η Τράπεζα

Η Proton Bank ιδρύθηκε το Σεπτέμβριο 2001 και ξεκίνησε επίσημα τις εργασίες της το Φεβρουάριο του 2002, παρέχοντας εξειδικευμένες υπηρεσίες επενδυτικής τραπεζικής. Ιδρυτές της τράπεζας ήταν ο Ιωάννης Μαρκόπουλος και οι Α. Αθανάσογλου και Η. Λιανός. Ακολουθώντας μια δυναμική αναπτυξιακή πορεία, η Τράπεζα εισήχθη στο Χρηματιστήριο Αθηνών το Δεκέμβριο του 2005 και στη συνέχεια απορρόφησε τρεις εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Ανώνυμες Εταιρείες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου, την Arrow, την Εξέλιξη και την Ευρωδυναμική. Αιολούθησε το 2006 η συγχώνευση με την Ωμέγα Τράπεζα, με το ενοποιημένο σχήμα να διαθέτει κεφάλαια άνω των € 350εκ.

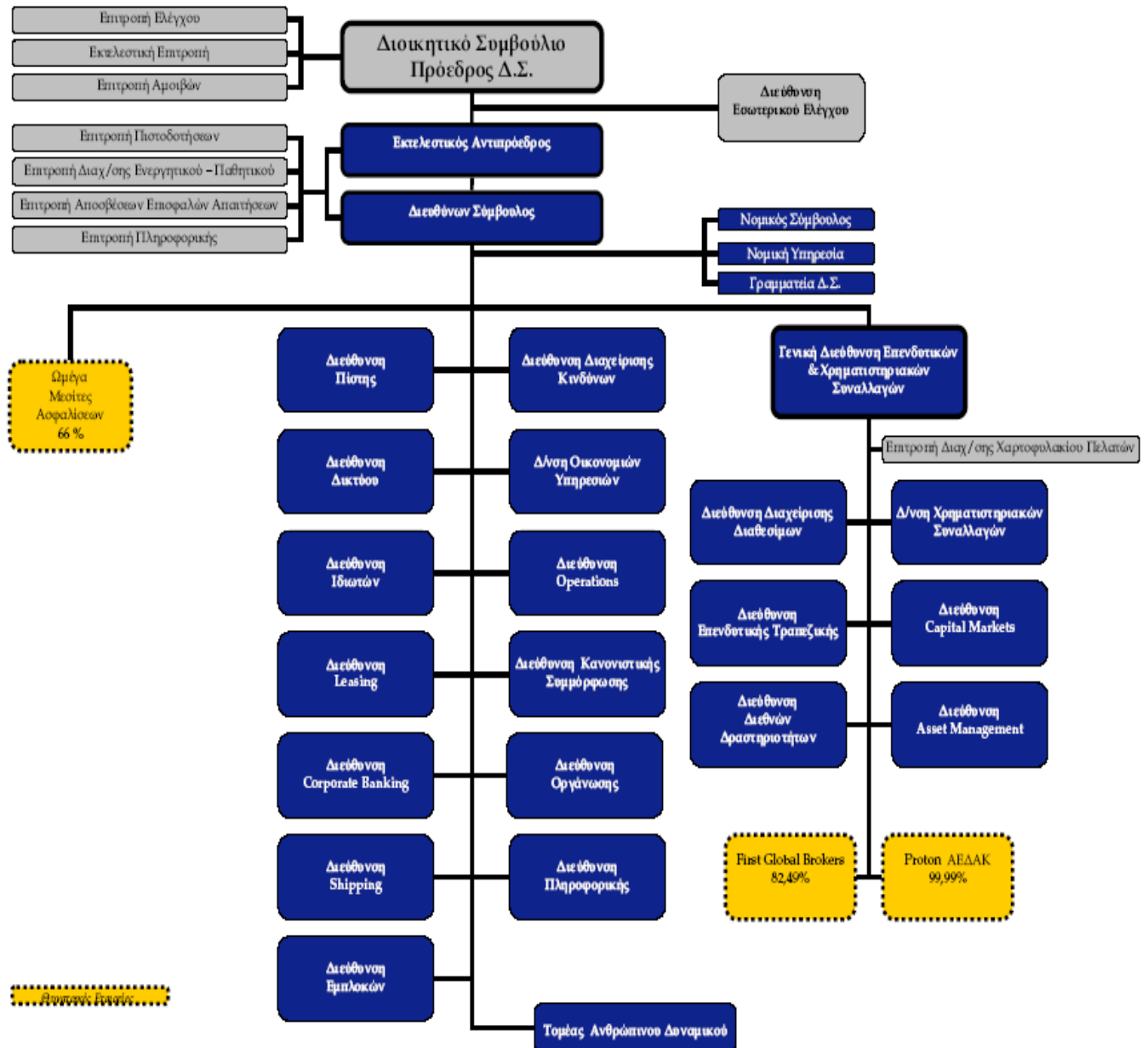
Μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, η Proton Bank εξελίχθηκε σε ένα ολοκληρωμένο Χρηματοπιστωτικό Όμιλο που εκτός από επενδυτικές υπηρεσίες, προσφέρει τραπεζικές εργασίες, χρηματιστηριακές και ασφαλιστικές υπηρεσίες, καθώς και υπηρεσίες leasing.

Η Proton Bank απευθύνεται σε ιδιώτες πελάτες, εταιρείες, θεσμικούς και ιδιώτες επενδυτές που έχουν την ανάγκη επενδυτικών υπηρεσιών, σύγχρονων επενδυτικών εργαλείων και πρακτικών μέσα σε ένα διεθνοποιημένο επενδυτικό περιβάλλον και βέβαια διαχείριση κεφαλαίων και διευρυμένες επιλογές στην εκτέλεση εντολών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Η Proton Bank προσπαθεί να προσωποποιήσει τις επενδυτικές υπηρεσίες, με τη χρήση σύγχρονων και σύνθετων χρηματοοικονομικών προϊόντων σε ένα διεθνές φάσμα αγορών, κατανοώντας τη συγκεκριμένη ανάγκη κάθε πελάτη, έτσι ώστε να καθίσταται δυνατή η από κοινού εξεύρεση της εικάστοτε ενδεδειγμένης λύσης.

Εταιρική Διακυβέρνηση

Το Διοικητικό Συμβούλιο της τράπεζας είναι 11μελές. Η θητεία των μελών του Δ.Σ., σύμφωνα με το άρθρο 9 του Καταστατικού της Τράπεζας ανέρχεται σε τρία έτη, αρχόμενη από την ημερομηνία της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης της 16.06.2009, και λήγουσα με την εκλογή νέου Διοικητικού Συμβουλίου από την τακτική Γενική Συνέλευση του έτους 2012, χωρίς όμως να δύναται να παραταθεί πέραν των τεσσάρων (4) ετών. Την τρέχουσα περίοδο πρόεδρος της τράπεζας είναι ο κύριος Λαυρέντιος Λαυρεντιάδης.

Το ακόλουθο οργανόγραμμα παρουσιάζει την εταιρική διακυβέρνηση της Proton Bank. Μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι η κατανομή των τομέων έχει γίνει σε πολλές διαφορετικές διευθύνσεις, οι οποίες αναφέρονται στον Διευθύνοντα Σύμβουλο. Από την ανάλυση της εταιρικής διακυβέρνησης των προηγούμενων δυο τραπεζών θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι η Alpha Bank και η EFG Eurobank Ergasias παρουσιάζουν σχετικότερη ευελιξία στον τομέα αυτό σε σχέση με την Proton Bank η οποία φαίνεται να έχει μια πιο δυσκίνητη οργανωτική δομή.

Πληροφορίες για τη Μετοχή

Η Proton Bank είναι μέλος διεθνών χρηματιστηρίων, όπως το πανευρωπαϊκό χρηματιστήριο παραγώγων της Γερμανίας EUREX, και φυσικά μέλος του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών, όπου και λειτουργεί ως ειδικός διαπραγματευτής στην αγορά μετοχών, αλλά και ως ειδικός διαπραγματευτής τύπου B' (market maker) στα παράγωγα προϊόντα (index/equity futures & options), καθώς επίσης και της ΕΤ.Ε.Σ.Ε.Π. Η τράπεζα συμμετέχει στη διαμόρφωση των χρηματιστηριακών δεικτών FTSES, FTSEA, ΔΤΡ και ΔΜΚ.

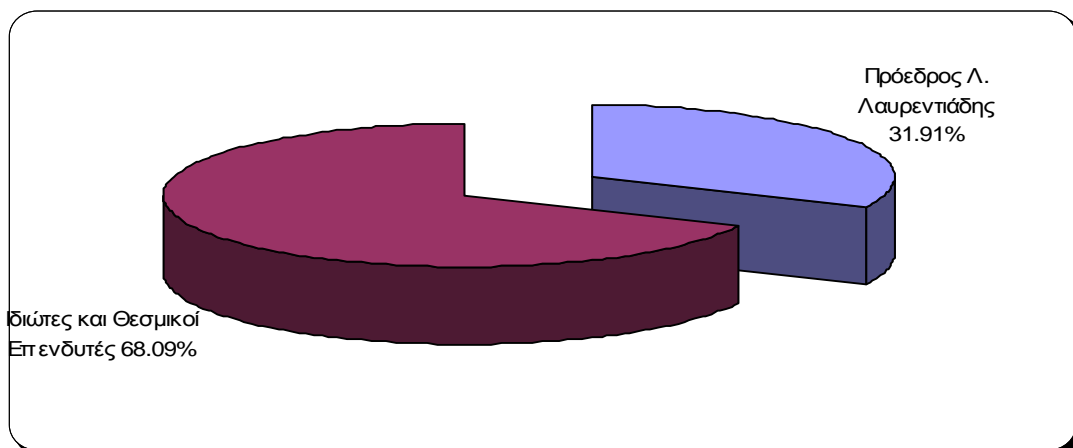
Βασισμένη στις υπηρεσίες που προσφέρει, η Proton Bank έχει αναπτύξει μια ισχυρή πελατειακή βάση από θεσμικούς και ιδιώτες επενδυτές, με αποτέλεσμα να κατατάσσεται ανάμεσα στις δέκα μεγαλύτερες εταιρείες, από πλευράς μεριδίου αγοράς στην αγορά μετοχών του Χ.Α., ενώ επίσης κατατάσσεται ανάμεσα στις δέκα πρώτες και στην αγορά παραγώγων.

Χρησιμοποιώντας τεχνολογία αιχμής, η Διεύθυνση Χρηματιστηριακών Συναλλαγών της Proton Bank, επιτρέπει στους πελάτες της άμεση και χωρίς κόστος πρόσβαση σ' ένα σύστημα αυτοματοποιημένων (Straight Through Processing) διεθνών χρηματιστηριακών συναλλαγών, που εγγυάται ταχύτητα και ασφάλεια κατά την εκτέλεση και επιβεβαίωση των συναλλαγών.

Εκτός από την Ελληνική κεφαλαιαγορά, οι πελάτες της Proton Bank απολαμβάνουν απευθείας πρόσβαση στις σημαντικότερες διεθνείς κεφαλαιαγορές: NYSE, AMEX, NASDAQ, U.S Bulletin Board, CME, CBOT, NYMEX (ΗΠΑ), TSE, OSE, OME (Ιαπωνία), XETRA, EUREX (Γερμανία), EURONEXT, MONEP, MATIF (Γαλλία), LSE, LIFFE, IPE (Μ. Βρετανία), SWX VIRT-X, (Ελβετία), AEX (Ολλανδία), Χρηματιστήριο Αξιών Ιταλίας (Ιταλία), Χρηματιστήριο Στοκχόλμης (Σουηδία), SIBE (Ισπανία), HEX (Φιλανδία), ISE (Τουρκία).

Η χρηματιστηριακή αξία της τράπεζας σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία (29/01/2010) ανέρχεται στα 96,53 εκ. ευρώ με 62.683.822 κοινές ονομαστικές μετά ψήφου και 17.817.371 προνομιούχες μετοχές άνευ ψήφου.

Η μετοχική βάση της τράπεζας με στοιχεία της 29/01/2010 έχει ως εξής:

Ο πρόεδρος της Proton Bank κος Λαυρεντιάδης είναι κάτοχος του 31.91% του συνόλου των μετοχών ενώ το υπόλοιπο 68.09% ελέγχεται από ευρεία μετοχική βάση ιδιωτών και θεσμικών μετόχων.

Βασικά Μεγέθη Τράπεζας

Ο ακόλουθος πίνακας παραθέτει τα βασικά μεγέθη της Proton Bank για τα έτη 2005 – 2009.

	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2009
Σύνολο ενεργητικού	290.234	1.577.986	2.355.135	1.964.516	2.911.685
Σύνολο Υποχρεώσεων	55.337	1.177.109	1.972.066	1.689.808	2.590.314
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	234.897	400.877	383.069	274.708	321.371
Καθαρά έσοδα από τόκους	616	14.062	42.820	42.052	51.786
Σύνολο εσόδων	21.284	61.839	92.224	40.475	115.255
Σύνολο εξόδων	8.723	24.309	62.284	96.972	102.905
Κέρδη πριν από φόρους	22.862	37.530	29.940	-56.497	12.350
Καθαρά κέρδη μετά φόρων	20.819	32.651	20.283	-56.311	10.654

Σημ: τα ποσά είναι εκφρασμένα σε χιλιάδες ευρώ

Το βασικότερο συμπέρασμα που μπορεί κάποιος να εξάγει παρατηρώντας τον παραπάνω πίνακα είναι ότι η τράπεζα αύξησε θεαματικά όλα της τα μεγέθη το 2006 σε σχέση με το 2005. Συγκεκριμένα παρατηρείται αύξηση του συνολικού ενεργητικού της τάξης του 443%, των συνολικών υποχρεώσεων κατά το θεαματικό ποσοστό του 2027,16%, τα ίδια κεφάλαια περίπου 70%, τα καθαρά έσοδα από τόκους πάνω από 2182%, τα συνολικά έξοδα και έσοδα κατά 190,5% και 178,67% αντίστοιχα, και τα κέρδη προ φόρων και μετά φόρων κατά 64,13% και 56,83% αντίστοιχα. Για τα επόμενα χρόνια μέχρι και το 2009 η εικόνα είναι διαφορετική. Κάποια μεγέθη παρουσιάζουν βελτίωση και κάποια χειροτερεύουν. Ωστόσο η τράπεζα για την τελευταία υπό ανάλυση χρήση του 2009 βελτιώνει κατά πολύ τα κέρδη της, προ και μετά φόρων, καθώς ανακάμπτει από τη δύσκολη χρονιά του 2008 όπου παρουσίαζε ζημιές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

3.1 Γενικά

Στο κεφάλαιο αυτό επιχειρείται μια συγκριτική παρουσίαση των τριών τραπεζών, της Alpha Bank, της EFG Eurobank Ergasias και της Proton Bank. Χρησιμοποιώντας τα βασικά χρηματοοικονομικά μεγέθη, χρηματοοικονομικούς αριθμοδείκτες, ιστορικές τιμές των μετοχών και τις αποδόσεις των μετοχών, πραγματοποιείται ανάλυση σε βάθος χρόνου πέντε ετών (όπου αυτό ήταν εφικτό).

Θα πρέπει σε αυτό το σημείο να επισημανθεί ότι σκοπός της ανάλυσης δεν είναι να κατατάξουμε ή να διαχωρίσουμε τις τράπεζες σε καλές ή κακές ή να αποφανθούμε πια είναι η καλύτερη και πια η χειρότερη, αλλά να γίνει παρουσίαση των ιστορικών στοιχείων και μεγεθών και να εξάγουμε εφόσον είναι εφικτό κάποια συμπεράσματα.

3.2 Συγκριτική Ανάλυση Μέσω Γραφημάτων

Βασικά Χρηματοοικονομικά Μεγέθη

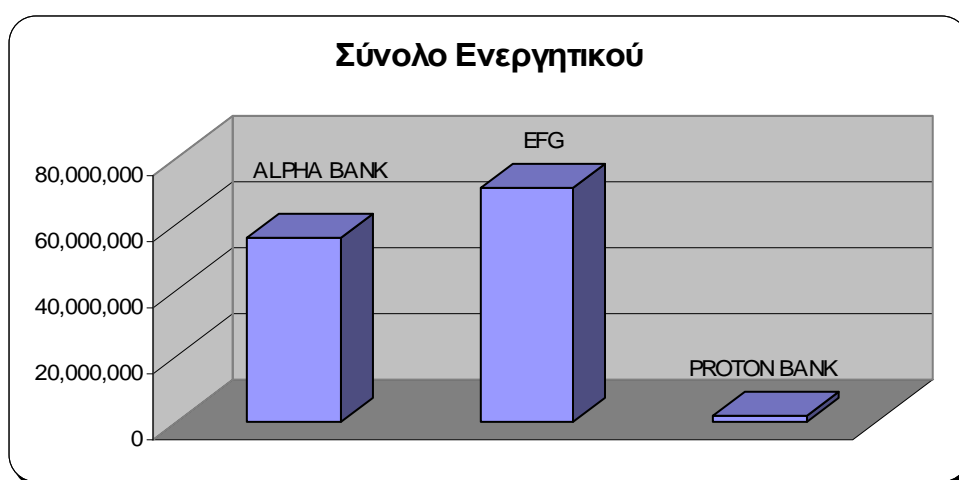
Η παρούσα υποενότητα έχει ως στόχο την παρουσίαση των βασικών χρηματοοικονομικών μεγεθών που αναφέρθηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο με τη βοήθεια γραφημάτων. Για κάθε ένα από τα μεγέθη (σύνολο ενεργητικού, σύνολο υποχρεώσεων, σύνολο ιδίων κεφαλαίων, καθαρά έσοδα από τόκους, σύνολο εσόδων, σύνολο εξόδων, κέρδη προ φόρων και κέρδη μετά φόρων) έχει εκτιμηθεί ο μέσος όρος της πενταετίας 2005 – 2009. Θα μπορούσαμε εναλλακτικά να δείχναμε την πορεία κάθε μεγέθους ανά έτος. Ωστόσο θεωρήσαμε ότι θα ήταν ιδιαίτερα κουραστικό για τον αναγνώστη χωρίς να δίνει επιπρόσθετη πληροφόρηση.

Τα γραφήματα έχουν την ιδιότητα να προκαλούν εύκολα την προσοχή του αναγνώστη, να επιτρέπουν την κατά παραστατικό και σαφή τρόπο παρουσίαση των πληροφοριών που περιέχονται

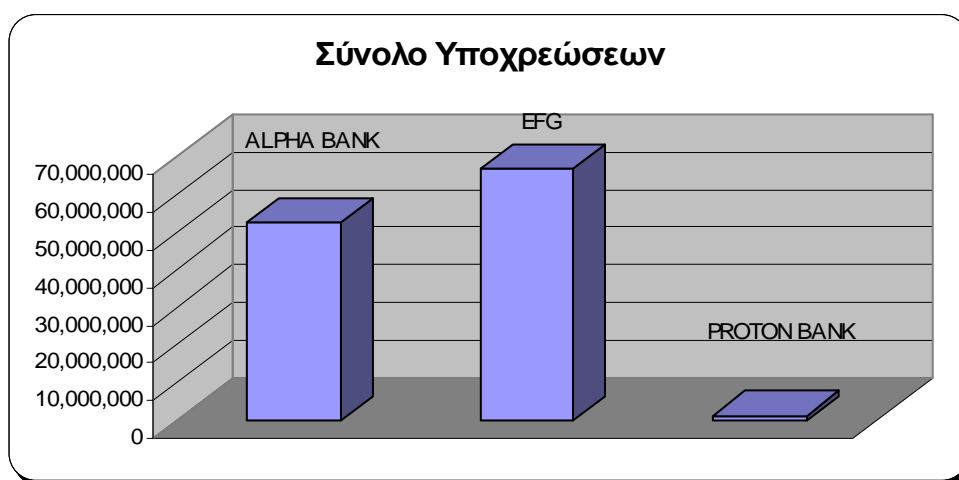

στο δείγμα και βοηθούν έτσι στην ανακάλυψη σχέσεων και εξαρτήσεων που ενδέχεται να κρύβονται πίσω από τις γραμμές των δεδομένων.

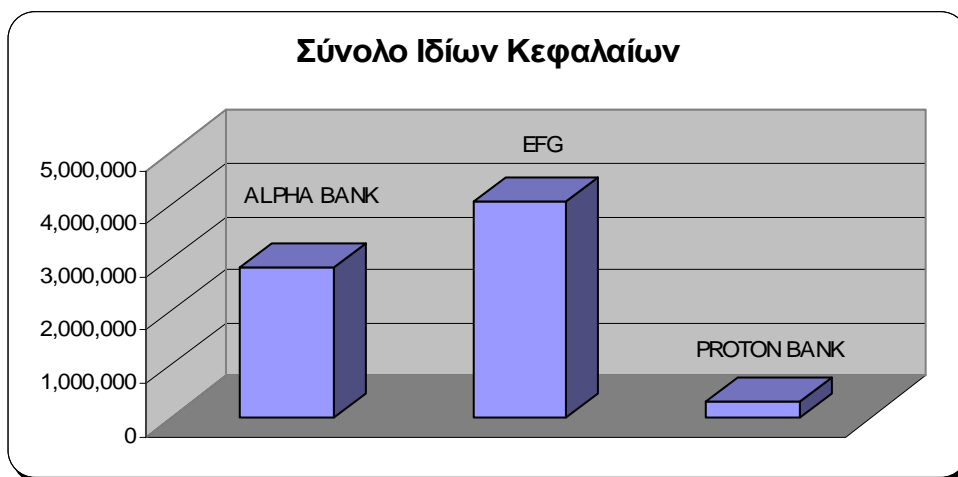
Το πρώτο γράφημα αναφέρεται στο σύνολο του ενεργητικού. Κάθε στήλη αντιστοιχεί σε ένα υπό εξέταση τραπεζικό ίδρυμα. Άμεσα αντιλαμβανόμαστε ότι η EFG Eurobank Ergasias στο σύνολο της πενταετίας κατά μέσο όρο έχει την μεγαλύτερη αξία ενεργητικού. Αντίστοιχα, το ίδιο συμβαίνει και με το σύνολο των υποχρεώσεων και με τα ίδια κεφάλαια (γράφημα 2 & 3 αντίστοιχα).

Γράφημα 1

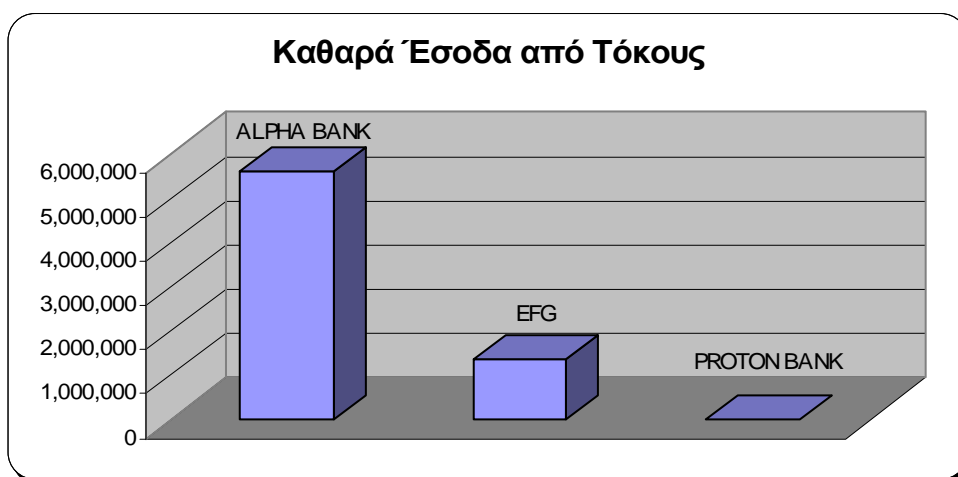

Γράφημα 2

Γράφημα 3

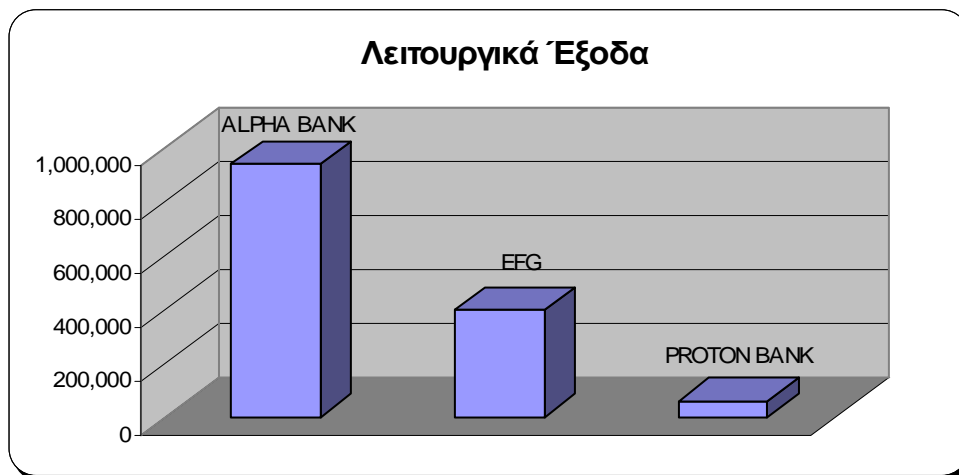
Το τέταρτο γράφημα που αφορά τα καθαρά έσοδα από τόκους μας πληροφορεί ότι κατά μέσο όρο στη διάρκεια των πέντε ετών η Alpha Bank είχε πολύ υψηλότερα καθαρά έσοδα από τόκους σε σχέση με τις άλλες δυο τράπεζες. Ενώ στα προηγούμενα γραφήματα φαινόταν ότι η EFG Eurobank Ergasias είναι μεγαλύτερη κατά μέσο όρο σε αξία τράπεζα από την Alpha Bank, η τελευταία φαίνεται ότι πετυχαίνει καλύτερα αποτελέσματα. Το γεγονός αυτό πιθανόν να οφείλεται σε καλύτερες πολιτικές δανειοδότησης ή και σε μεγαλύτερο όγκο χορήγησης δανείων.

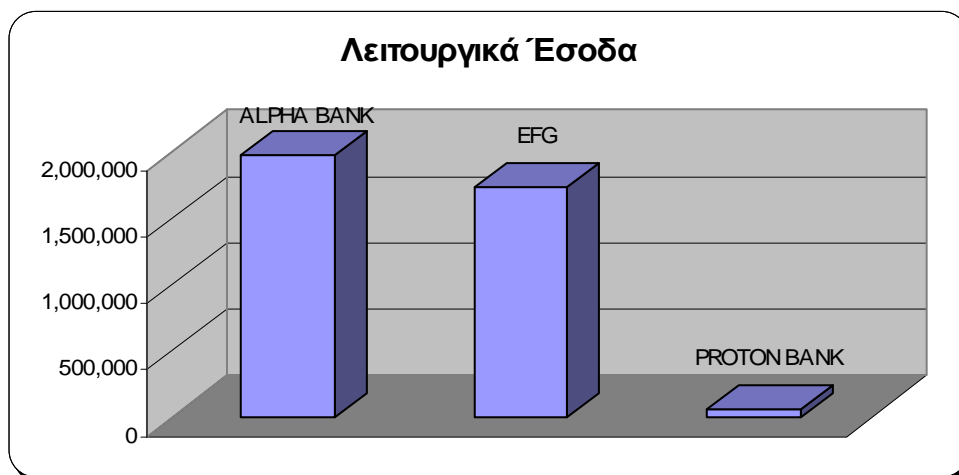
Γράφημα 4

Στα επόμενα δύο γραφήματα μπορούμε εύκολα να παρατηρήσουμε ότι η Proton Bank κατά μέσο όρο από το 2005 – 2009 είχε λειτουργικά έξοδα περισσότερα από τα λειτουργικά

έσοδα της, σε αντίθεση με τις άλλες δυο τράπεζες που φαίνεται ότι λειτουργικές δαπάνες τους καλύφθηκαν από τα λειτουργικά τους έσοδα.

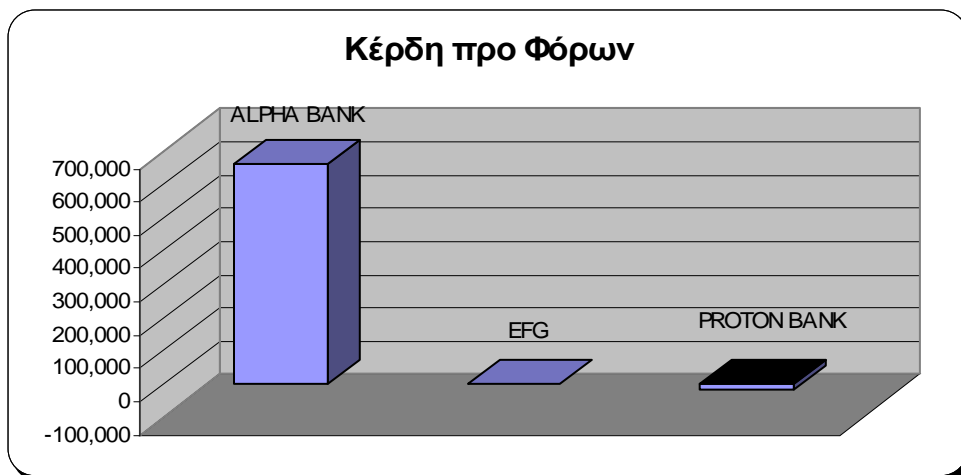

Γράφημα 5

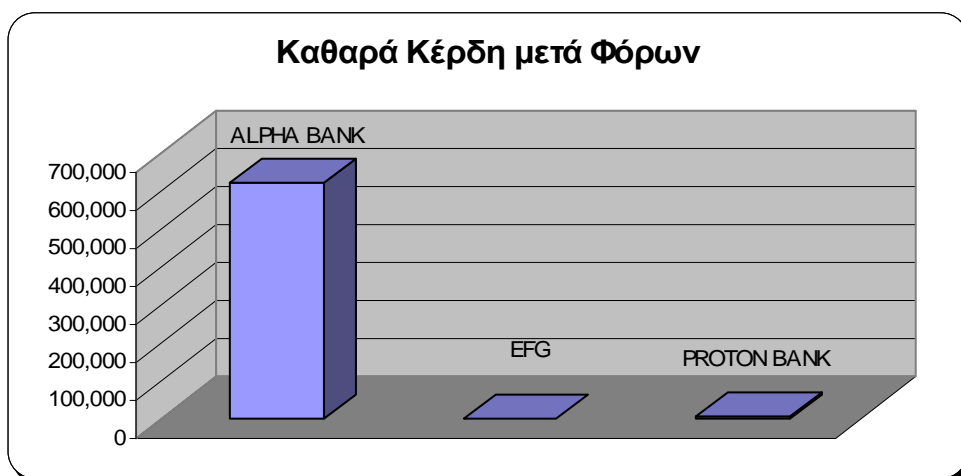

Γράφημα 6

Τα κέρδη προ φόρων αλλά και μετά φόρων για την Alpha Bank είναι εμφανώς θετικά και υψηλότερα από τα άλλα δυο τραπεζικά ιδρύματα. Η EFG Eurobank Ergasias έχει οριακά θετικά μεγέθη ενώ η Proton Bank κατά μέσο όρο έχει αρνητικά κέρδη προ φόρων.

Γράφημα 7

Γράφημα 8

Βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες

Αριθμοδείκτης είναι ένα κλάσμα του οποίου οι όροι ανταποκρίνονται σε λογιστικά στοιχεία, σε βασικά χρηματοοικονομικά μεγέθη τα οποία εκφράζουν μια απόλυτη τιμή και βρίσκονται στις βασικές λογιστικές καταστάσεις των εταιρειών. Το πηλικο όμως του κλάσματος δίνει μια άλλη πληροφορία, την οποία δεν έδιναν οι όροι του κλάσματος. Βεβαίως, η πληροφορία που δίνει το πηλικο, δηλαδή ο αριθμοδείκτης, έχει πολλαπλές ερμηνείες και εξαρτάται από τη θέση, που βρίσκεται ο ενδιαφερόμενος αναλυτής.

Η ανάλυση μέσω των αριθμοδεικτών είναι ασφαλώς χρήσιμη γιατί δίνει τη δυνατότητα της σύγκρισης μεταξύ δύο επιχειρηματικών περιόδων, είτε με την ίδια επιχείρηση, είτε με άλλες ομοειδείς. Άλλωστε τα απόλυτα μεγέθη στις συγκρίσεις μεταξύ εταιρειών δεν δίνουν μια σωστή εικόνα. Μια επιχείρηση μπορεί να είναι εξίσου αποτελεσματική και αποδοτική ή ακόμα και καλύτερη από μια άλλη ακόμα και όταν το μέγεθος της (σύνολο ενεργητικού, αριθμός εργαζομένων κλπ) είναι πολύ μικρότερο. Επομένως, ένας σπουδαίος λόγος για την ευρεία χρήση των αριθμοδεικτών είναι ότι επιτρέπουν στον αναλυτή να απομακρύνει την επίδραση του παράγοντα «μέγεθος», τόσο κατά τις διαστρωματικές όσο και κατά τις διαχρονικές συγκρίσεις (στη δική μας περίπτωση η Proton Bank υπολείπεται σε μέγεθος των άλλων δυο τραπεζών).

Στις διαστρωματικές συγκρίσεις ο αριθμοδείκτης μιας επιχείρησης συγκρίνεται με αυτόν μιας άλλης από τον ίδιο κλάδο ή με κάποια μέτρηση η οποία θεωρείται αντιπροσωπευτική του κλάδου, όπως με το μέσο όρο ή με τη διάμεσο της κατανομής του αριθμοδείκτη για τον κλάδο. Οι αναλυτές, οι οποίοι εργάζονται για ορισμένες χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις, όπως για παράδειγμα τράπεζες, έχουν με βάση την εμπειρία τους σχηματίσει αποδεικτά διαστήματα διακύμανσης των διαφόρων αριθμοδεικτών κατά κλάδο, δηλαδή διαστήματα μέσα στα οποία πρέπει να βρίσκεται η μέτρηση ενός αριθμοδείκτη μιας επιχείρησης από κάποιο συγκεκριμένο κλάδο.

Η αξιοπιστία των αριθμοδεικτών βασίζεται στην αξιοπιστία του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, ενός τομέα ο οποίος εξετάζεται από τον εξωτερικό ελεγκτή. Συνεπώς, οι αριθμοδείκτες των επιχειρήσεων οι οποίες δεν έχουν ελεγχθεί από εξωτερικούς ελεγκτές θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με πνεύμα ιδιαίτερου σκεπτικισμού, καθώς μπορούν να έχουν προκύψει μετά από προσπάθειες ωραιοποίησης των λογιστικών αριθμών.

Στο σημείο αυτό επισημαίνεται πόσο επικίνδυνο και παραπλανητικό μα και αποπροσανατολιστικό είναι το να χρησιμοποιεί κανείς ένα μόνο αριθμοδείκτη. Είναι πράγματι μια εσφαλμένη πληροφόρηση, γιατί ο εντοπισμός ενός προβλήματος από τη χρησιμοποίηση ενός μεμονωμένου δείκτη αντιστοιχεί αποσπασματικά σε ένα μικρό μέρος της συνολικής εικόνας μιας επιχείρησης, με συνέπεια να αντιστρέφει μια μεταβολή από έναν άλλο δείκτη. Άμεσο παράδειγμα είναι το εξής: Αν απομονωθεί η κάποια αύξηση των μικτών κερδών δεν σημαίνει υποχρεωτικά αύξηση της αποδοτικότητας, αν συνοδεύεται παραδείγματος χάριν από ελάττωση των πωλήσεων ή αύξηση των επενδύσεων, δηλαδή δεν αρκεί η μελέτη ενός μόνο δείκτη για να διαπιστωθεί μια καλή ή κακή κατάσταση. Αντίθετα πρέπει ο αναλυτής να λαμβάνει υπόψη του μέσα στο συνολικό

πλαίσιο της ανάλυσης το σωστό συνδυασμό διαφόρων αριθμοδεικτών, για να περιορίζεται η πιθανότητα αποπροσανατολισμού.

Στην συγκεκριμένη παράγραφο επιχειρείται η εκτίμηση μερικών βασικών χρηματοοικονομικών δεικτών των τραπεζών. Σε καμία περίπτωση μέσα από την εκτίμηση αυτή δεν θα είμαστε σε θέση να αποφανθούμε ποια τράπεζα είναι πιο αποδοτική ή πιο φερέγγυα ή έχει μεγαλύτερη ρευστότητα καθώς δεν μελετάμε το σύνολο των δεικτών αλλά ένα πολύ μικρότερο υποσύνολό τους. Άλλωστε θα πρέπει πάντα να λαμβάνουμε και άλλα στοιχεία για παράδειγμα ποιοτικά χαρακτηριστικά ή εταιρικές ανακοινώσεις, κλπ, τα οποία μας βοηθάνε να σχηματίσουμε μια πιο ολοκληρωμένη και σωστή εικόνα. Άλλωστε η ενότητα των αριθμοδεικτών θα μπορούσε να αποτελέσει μια ξεχωριστή ανάλυση από μόνη της.

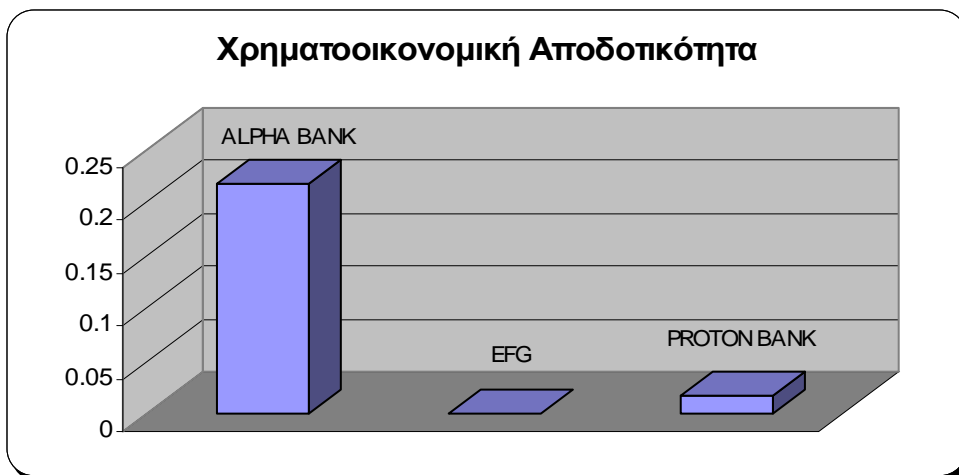
Οι δείκτες του οποίους θα εξετάσουμε είναι ο δείκτης της χρηματοοικονομικής αποδοτικότητας, βιομηχανικής αποδοτικότητας, καθώς και οι δείκτες σύνολο υποχρεώσεων/σύνολο ενεργητικού, σύνολο ενεργητικού/σύνολο ιδίων κεφαλαίων, κέρδη προ φόρων/λειτουργικά έσοδα καθώς και σύνολο λειτουργικών εξόδων/ σύνολο λειτουργικών εσόδων.

▪ Χρηματοοικονομική Αποδοτικότητα

Είναι η σύγκριση των κερδών από την επιχείρηση προς τα Ίδια Κεφάλαια για τον καθορισμό του ετήσιου ποσοστού κέρδους. Δείχνει σε ποσοστά το μέγεθος της γονιμότητας του Ίδιου Κεφαλαίου. Είναι δηλαδή το επιτόκιο του ετήσιου τοκισμού του κεφαλαίου και όσο μεγαλύτερος είναι από το δείκτη της προηγούμενης χρονιάς τόσο μεγαλύτερη ευημερία υπάρχει στην εταιρία. Σε περίπτωση μείωσης, παρατηρείται πτώση της αποδοτικότητας της εταιρίας. Υπολογίζεται βάση της σχέσης :

$$\frac{\text{Κέρδη Μετα Φόρων}}{\text{Ίδια Κεφάλαια}}$$

και απεικονίζει την αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων της οικονομικής μονάδας. Το επόμενο γράφημα δείχνει τον μέσο όρο της πενταετίας 2005 – 2009 για την χρηματοοικονομική αποδοτικότητα των τριών τραπεζικών ιδρυμάτων. Παρατηρούμε ότι κατά μέσο όρο στα πέντε αυτά χρόνια η Alpha Bank έχει καλύτερες επιδόσεις στον συγκεκριμένο δείκτη, με τιμή 21,79%. Ακολουθεί η Proton Bank και μετά η EFG Eurobank Ergasias με τιμές 1,73% και περίπου 0% αντίστοιχα.

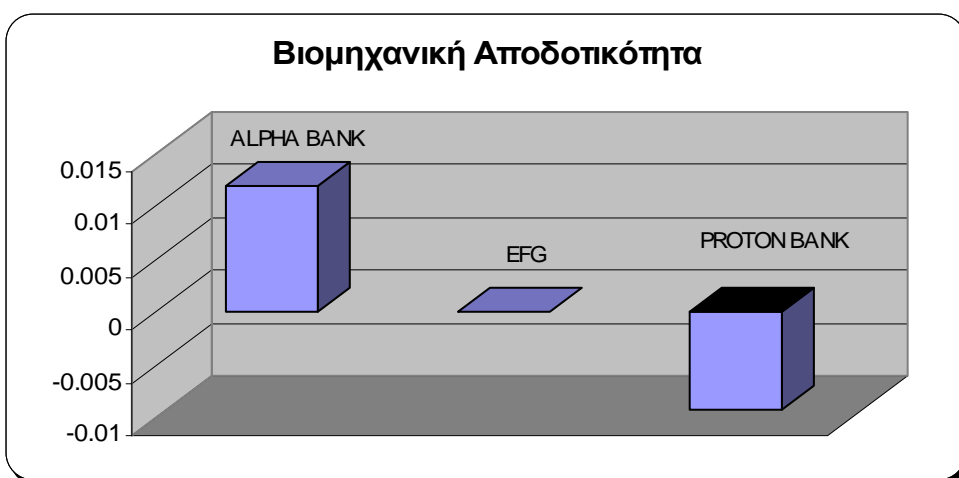
Γράφημα 9

- Βιομηχανική αποδοτικότητα:

Η βιομηχανική αποδοτικότητα ή αλλιώς ο αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού υπολογίζεται με τον εξής λόγο :

$$\frac{\text{Κ.Π.Φ.Τ.}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$$

και εκφράζει την αποδοτικότητα ως προς τα κέρδη προ φόρων και τόκων. Είναι ο αριθμοδείκτης που μετρά την απόδοση των συνολικών περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης, καθώς και των επί μέρους τμημάτων αυτού. Όπως φαίνεται από το ακόλουθο γράφημα η Alpha Bank έχει το μεγαλύτερο ποσοστό της τάξης του 1,189%, η EFG Eurobank Ergasias ακολουθεί με τιμή στο δείκτη στο 0%, ενώ η Proton Bank έχει αρνητική τιμή στο δείκτη (-0,9245) καθώς τα κέρδη προ τόκων και φόρων της κατά μέσο όρο στα πέντε χρόνια ήταν αρνητικά.

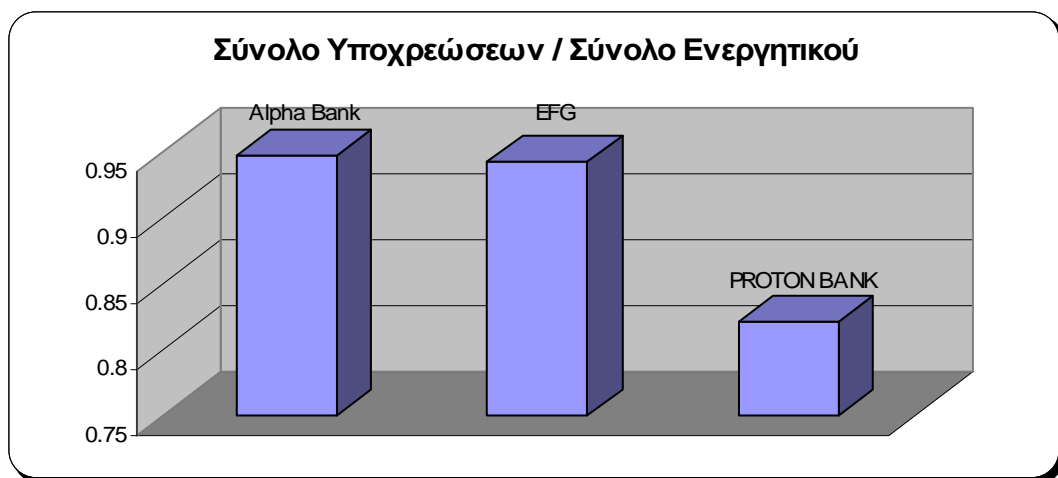
Γράφημα 9

- Δείκτης Συνολικής Ικανότητας Δανεισμού ή Αριθμοδείκτης Δανειακής Επιβάρυνσης

Ο δείκτης αυτός δείχνει τι ποσοστό του συνόλου των κεφαλαίων ή του ενεργητικού αποτελούν οι υποχρεώσεις και είναι ενδεικτικός του βαθμού προστασίας των πιστωτών από το σύνολο των κεφαλαίων μιας επιχείρησης. Ένας σχετικά χαμηλός δείκτης υποχρεώσεων προς συνολικά κεφάλαια είναι επίσης ενδεικτικός της ικανότητας δανεισμού μιας επιχείρησης καθώς οι πιστωτές είναι συνήθως πρόθυμοι να χορηγήσουν πρόσθετες πιστώσεις μόνο όταν υπάρχει ένας σχετικά υψηλός βαθμός προστασίας τους από μια ενδεχόμενη χρεοκοπία. Υπολογίζεται βάση της σχέσης :

$$\frac{\text{Σύνολο υποχρεώσεων}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$$

Η Proton Bank στον συγκεκριμένο δείκτη φαίνεται να έχει καλύτερες επιδόσεις σε σχέση με τις άλλες δυο τράπεζες, οι οποίες βρίσκονται περίπου στα ίδια χαμηλά επίπεδα στη συνολική ικανότητα στο δανεισμό τους.

Γράφημα 10

- Δείκτης Δομής Κεφαλαίων

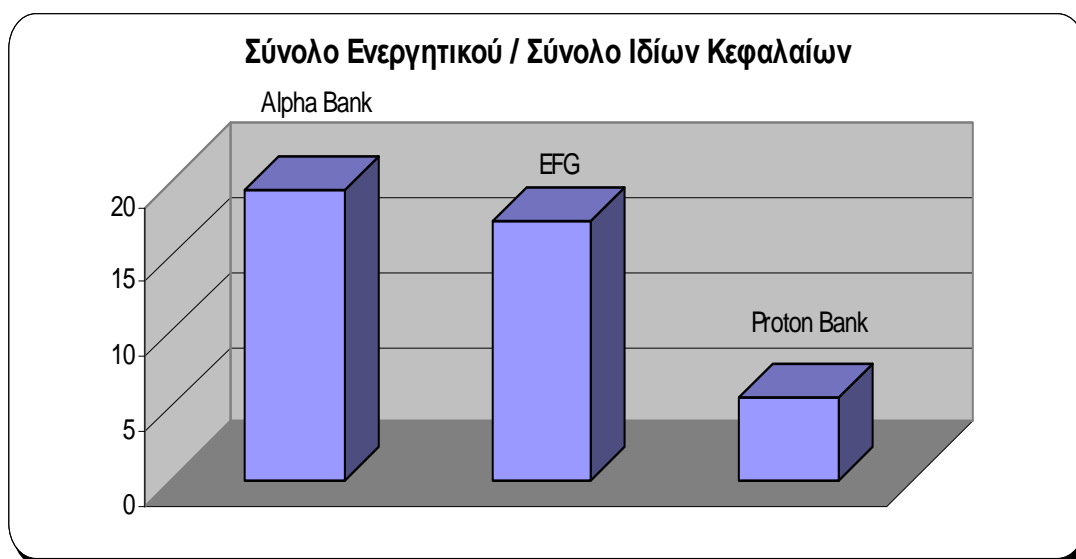
Ο δείκτης δομής κεφαλαίων απεικονίζει το ποσοστό των στοιχείων του ενεργητικού που έχει αποκτηθεί με ίδια κεφάλαια. Επομένως όσο πιο υψηλό είναι το ποσοστό αυτό τόσο πιο μεγάλη ασφάλεια παρέχεται στους πιστωτές και εκτιμάται από τη σχέση:

Σύνολο Ενεργητικού

Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων

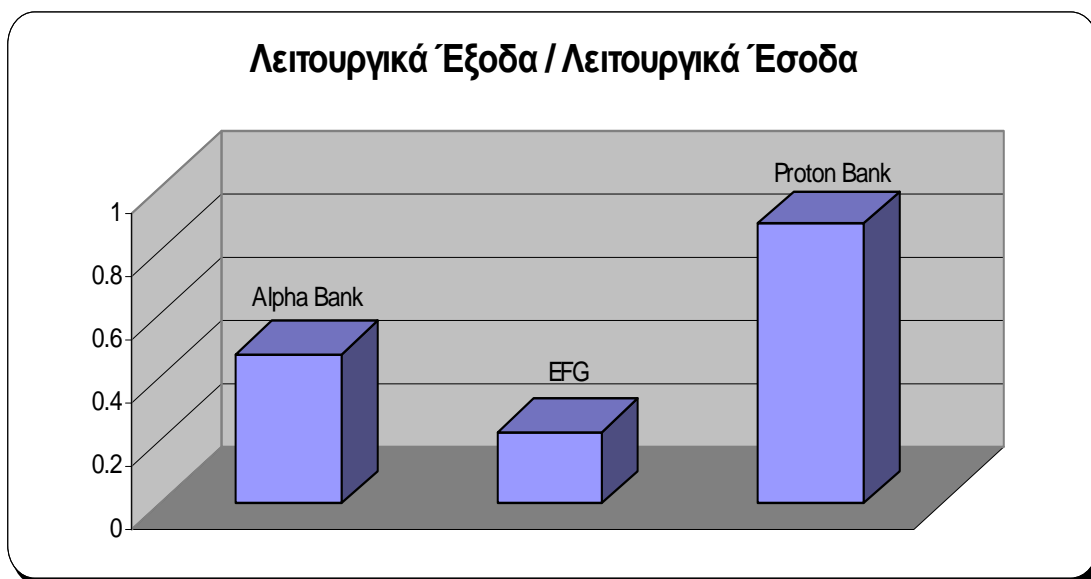
Η Alpha Bank έχει την υψηλότερη τιμή στο δείκτη της τάξης του 19,42, η EFG Eurobank Ergasias 17,33 και η Proton Bank 5,6. Τα αποτελέσματα απεικονίζονται στο ακόλουθο γράφημα.

Γράφημα 11

- Δείκτης Λειτουργικά Έξοδα / Λειτουργικά Έσοδα

Ο χρηματοοικονομικός αυτός αριθμοδείκτης μας δείχνει την αντιστοιχία που υπάρχει ανάμεσα στα συνολικά λειτουργικά έξοδα και στα συνολικά λειτουργικά έσοδα. Ένας δείκτης με τιμή την μονάδα μας δείχνει ότι τα λειτουργικά έξοδα είναι τα ίδια με τα λειτουργικά έσοδα. Όσο αυξάνει η τιμή του δείκτη μας δείχνει ότι οι δαπάνες υπερτερούν των εσόδων από την δραστηριότητα της επιχείρησης. Επομένως τιμή του δείκτη μεγαλύτερη από τη μονάδα δεν είναι επιθυμητή. Αντίθετα, όσο χαμηλότερος ο δείκτης τόσο καλύτερα για την επιχείρηση. Όπως παρουσιάζει το γράφημα 12 η τράπεζα η οποία καταφέρνει να έχει την καλύτερη ισορροπία ανάμεσα στα έξοδα και στα έσοδα της είναι η EFG Eurobank Ergasias (τιμή δείκτη 0,2296, ακολουθεί η Alpha Bank (τιμή δείκτη 0,476) και στη συνέχεια η Proton Bank (τιμή δείκτη 0,8916).

Γράφημα 12

Συνοψίζοντας, θα πρέπει να επισημάνουμε για μια φορά ακόμα ότι σκοπός αυτής της παραγράφου ήταν να αναφέρουμε τη δημιουργία χρηματοοικονομικών δεικτών και μέσα από τα αποτελέσματα για το δείγμα μας να δούμε σε κάθε δείκτη ποια τράπεζα σημειώνει τις καλύτερες επιδόσεις. Σε κάθε περίπτωση, δεν μπορούμε να εξάγουμε συμπεράσματα για την συνολική χρηματοοικονομική εικόνα των τραπεζικών ιδρυμάτων απλά να αναφέρουμε μεμονωμένα τις επιδόσεις τους.

Ιστορικά Γραφήματα

Πριν προχωρήσουμε στην ανάλυση των γραφημάτων, ορθότερο είναι να δούμε μερικές βασικές έννοιες. Μέχρι τώρα έχουμε χρησιμοποιήσει συχνά τη λέξη μετοχή. Τι είναι όμως μετοχή;

Μετοχή είναι ένα μερίδιο στο κεφάλαιο μιας ανώνυμης εταιρείας. Προκειμένου να ιδρυθεί μια ανώνυμη εταιρεία συγκεντρώνεται ένα κεφάλαιο το οποίο διαιρείται σε μικρότερα ίσα μερίδια (μετοχές). Ο επενδυτής μπορεί να αγοράσει ένα μικρό ή ένα μεγαλύτερο μέρος μετοχών, ισάξιο του ποσού των χρημάτων που θέλει να επενδύσει. Από τη στιγμή που γίνεται μέτοχος μιας εταιρείας, γίνεται εν μέρει και ιδιοκτήτης της και μπορεί να συμβάλλει στη λήψη αποφάσεων που αφορούν τη διαχείρισή της.

Η κοινή μετοχή είναι ο πιο συνηθισμένος τύπος μετοχής και περιλαμβάνει όλα τα βασικά

δικαιώματα ενός μετόχου, όπως δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη, στην έκδοση νέων μετοχών, στο προϊόν της εκκαθάρισης, καθώς και δικαίωμα ψήφου στη Γενική Συνέλευση της εταιρείας και συμμετοχής στη διαχείρισή της. Η προνομιούχος μετοχή προσφέρει απλά ένα προβάδισμα έναντι των κατόχων κοινών μετοχών, στη λήψη μερίσματος και στη λήψη του προϊόντος της εκκαθάρισης σε περίπτωση διάλυσης της επιχείρησης, αλλά συνήθως στερείται του δικαιώματος ψήφου και συμμετοχής στη διαχείριση της επιχείρησης.

Προκειμένου ο επενδυτής να πραγματοποιήσει μια επένδυση σε μετοχές με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, θα πρέπει να λάβει σοβαρά υπόψη του τα παρακάτω:

- Το κεφάλαιο που θα διαθέσει για επένδυση σε μετοχές είναι φρονιμότερο να αποτελεί αποταμιευτικούς πόρους, ενώ εκ των προτέρων θα πρέπει να έχει προβλεφθεί η πιθανότητα παρουσίας άμεσων και έκτακτων αναγκών. Δεν κρίνεται συνετό να επενδυθεί σε μετοχές κεφάλαιο το οποίο προέρχεται από δανεισμό ή πρόκειται πολύ σύντομα να χρησιμοποιηθεί για αποπληρωμή ανειλημμένων υποχρεώσεων, αφού η επένδυση σε μετοχές δεν παρέχει εγγυημένη απόδοση, ούτε καν εξασφάλιση του αρχικά καταβεβλημένου ποσού χρημάτων.
- Ο χρονικός ορίζοντας της επένδυσης αποτελεί ένα ιδιαίτερα σοβαρό ζήτημα. Είναι απαραίτητο να σημειωθεί ότι έχει αποδειχθεί με στατιστικά δεδομένα ότι μια επένδυση είναι επωφελής όταν γίνεται με μεσοπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη προοπτική.
- Η επιλογή της κατάλληλης χρονικής στιγμής για αγοραπωλησία μετοχών αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την περαιτέρω εξέλιξη του χαρτοφυλακίου
- Η διασπορά του χαρτοφυλακίου αποτελεί έναν έξυπνο και σωστό τρόπο επίτευξης χαμηλότερου κινδύνου και καλύτερης συνολικής απόδοσης του χαρτοφυλακίου. Με ένα διαφοροποιημένο χαρτοφυλάκιο, σε περίπτωση που σημειώνεται πτώση των τιμών σε μία ή περισσότερες μετοχές, ο κίνδυνος περιορίζεται, αφού οι τιμές των υπολοίπων μετοχών πιθανότατα να σημειώνουν την ίδια χρονική στιγμή μικρότερη πτώση ή και άνοδο.
- Αν και η ψυχολογία του επενδυτή επηρεάζεται ανάλογα από το εκάστοτε κλίμα που επικρατεί στην αγορά δεν πρέπει, παρ' όλα αυτά, να αποτελεί κυρίαρχο παράγοντα λήψης αποφάσεων.
- Η παροχή συμβουλών και η γενικότερη διαχείριση και παρακολούθηση του χαρτοφυλακίου του επενδυτή από έμπειρα και εξειδικευμένα στελέχη της αγοράς οδηγεί μακροπρόθεσμα σε καλύτερες αποδόσεις.

Επίσης, οι μετοχές τις οποίες θα διακρατεί ένας επενδυτής στο χαρτοφυλάκιο του θα πρέπει να επιλέγονται ορθολογικά. Μερικά από τα κριτήρια επιλογής ενός χαρτοφυλακίου είναι τα ακόλουθα:

- Θεμελιώδη μεγέθη επιχείρησης

Ο βασικότερος κανόνας για την επιλογή του χαρτοφυλακίου είναι η επιλογή εταιρειών με αξιολόγα χρηματοοικονομικά μεγέθη. Εταιρείες που παρουσιάζουν αύξηση πωλήσεων και κερδών, αξιολόγα επενδυτικά σχέδια, σωστή αξιοποίηση ιδίων και ξένων κεφαλαίων, δυνατότητες επέκτασης σε νέες αγορές και ανάπτυξη μπορούν να οδηγήσουν τον επενδυτή που θα τοποθετηθεί σε αυτές, σε αξιόλογες χρηματιστηριακές αποδόσεις. Η κεφαλαιοποίηση μιας εταιρείας, δηλαδή, το γινόμενο της τιμής της μετοχής επί του συνολικού αριθμού των μετοχών που κυκλοφορούν, είναι επίσης κριτήριο που πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη για την επιλογή των μετοχών. Η υψηλή κεφαλαιοποίηση χαρακτηρίζει συνήθως επιχειρήσεις με υψηλό κύκλο εργασιών και κέρδη, με περιορισμένες διακυμάνσεις της χρηματιστηριακής τους τιμής.

- Κλάδος - Κατηγορία

Ένα επιπλέον κριτήριο για την επιλογή μετοχών θεωρείται ο κλάδος και η κατηγορία όπου εντάσσεται μια εταιρεία. Είναι σημαντικό για μια εισηγμένη εταιρεία να κατέχει ηγετική θέση στον κλάδο στον οποίο ανήκει, να αντιπροσωπεύει ισχυρά προϊόντα και μερίδια αγοράς, καθώς και προοπτική δυναμικής αύξησης κερδών στο μέλλον.

- Μερισματική απόδοση

Το μέρισμα αποτελεί το τμήμα των κερδών μιας επιχείρησης που διανέμεται στους μετόχους της. Η μερισματική απόδοση είναι το μέρισμα ως ποσοστό της χρηματιστηριακής τιμής της μετοχής, για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Η υψηλή μερισματική απόδοση μιας μετοχής αποτελεί ένα σημαντικό κριτήριο προκειμένου η μετοχή να επιλεγεί και να συμπεριληφθεί στο χαρτοφυλάκιο του επενδυτή, καθώς αυξάνει τη συνολική απόδοσή του και του παρέχει κίνητρο για την μακροπρόθεσμη διακράτηση της μετοχής.

- Λόγος τιμής προς κέρδη ανά μετοχή (P/E)

Ο λόγος της χρηματιστηριακής τιμής μιας μετοχής (P) προς κέρδη ανά μετοχή (E) προσδιορίζεται ως η τρέχουσα χρηματιστηριακή τιμή μιας μετοχής προς τα κέρδη ανά μετοχή της τελευταίας απολογιστικής οικονομικής χρήσης. Ουσιαστικά δηλώνει στον επενδυτή τι ποσό ανά μονάδα κερδών πρέπει να καταβάλει για να αποκτήσει τη μετοχή μιας συγκεκριμένης εταιρείας.

- Λόγος τιμής προς λογιστική αξία μετοχής (P/BV)

Ο λόγος της χρηματιστηριακής τιμής της μετοχής (P) προς την λογιστική της αξία (BV) εκφράζει πόσο συγκρίσιμη είναι η χρηματιστηριακή τιμή της μετοχής με την πραγματική αξία της όπως προκύπτει από τα ίδια κεφάλαια, δηλαδή την περιουσιακή κατάσταση της επιχείρησης. Όσο μικρότερη είναι η σχέση της χρηματιστηριακής προς τη λογιστική τιμή μιας μετοχής, η μετοχή θεωρείται υποτιμημένη και επομένως καλή επιλογή για το χαρτοφυλάκιο του επενδυτή.

Στη συνέχεια παρατίθενται τρία γραφήματα που παρουσιάζουν την εξέλιξη της τιμής της μετοχής για κάθε τράπεζα χωριστά για την χρονική περίοδο 14/4/2005 – 14/4/2010. Το πρώτο αναφέρεται στην Alpha Bank όπου με μπλε χρώμα φαίνεται η διαχρονική εξέλιξη της τιμής της μετοχής της τράπεζας.

Στην αρχή της εξεταζόμενης περιόδου (14/4/2005) η τιμή της μετοχής κυμαινόταν περίπου στα 15,00 €. Η γενική τάση η οποία επικρατεί στην πορεία της τιμής της μετοχής μέχρι περίπου τα τέλη του 2007 είναι αύξουσα. Οι διακυμάνσεις και οι αυξομειώσεις είναι συνεχείς, ωστόσο η γενικότερη εικόνα είναι καλή, οι μακροπρόθεσμες αποδόσεις είναι επίσης αυξανόμενες ακολουθώντας το γενικότερο κλίμα που επικρατεί στο χρηματιστήριο την ίδια περίοδο. Ωστόσο, η περίοδος η οποία ακολουθεί συνοδεύεται από συνεχείς μειώσεις της τιμής μέχρι και την άνοιξη του 2009, όπου η τιμή πέφτει στο χαμηλότερο σημείο, περίπου στα 3,80 €. Το κλίμα από εκεί και στο εξής φαίνεται να αντιστρέφεται μέχρι το τέλος περίπου του 2009 για να ακολουθήσει ξανά πτωτική πορεία. Την τελευταία ημέρα της εξεταζόμενης χρονικής περιόδου η τιμή της μετοχής της Alpha Bank διαμορφώθηκε στα 6,94 €.

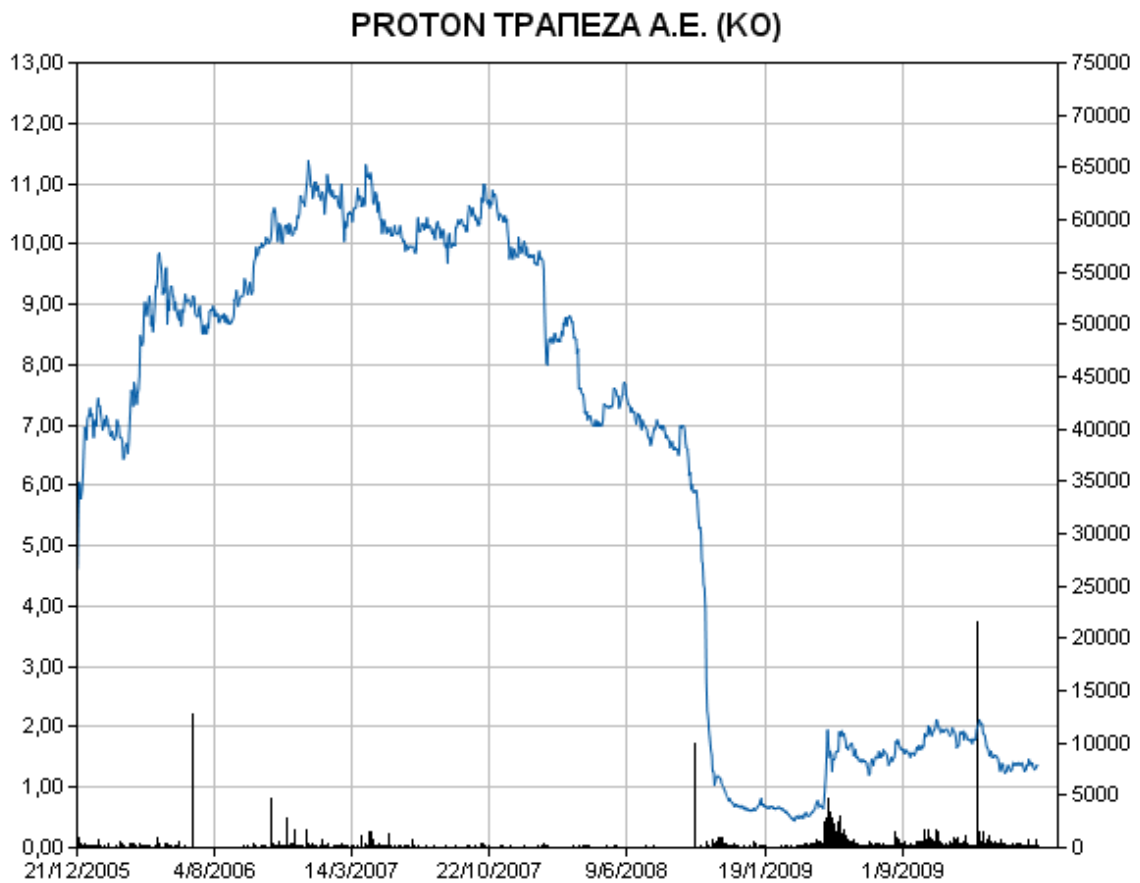
Γράφημα 13

Παρόμοια εικόνα με εκείνη της μετοχής της Alpha Bank φαίνεται να ακολουθεί και η τιμή της μετοχής της EFG Eurobank Ergasias. Στην αρχή της περιόδου η τάση είναι ανοδική μέχρι και το φθινόπωρο του 2007. Ωστόσο, η περίοδος που ακολουθεί συνοδεύεται από διαρκή πτώση της τιμής μέχρι και το τέλος του 2008. Η τιμή στη συνέχεια ανακάμπτει για να φτάσει στο μέγιστο επίπεδο το φθινόπωρο του 2009 και από και μετά να ακολουθήσει πτωτική πορεία. Την τελευταία ημέρα της εξεταζόμενης περιόδου η τιμή της μετοχής βρισκόταν στα 6,80 €.

Γράφημα 14

Η τιμή της μετοχής της Proton Bank ακολουθεί την πορεία των προηγούμενων δυο μετοχών μέχρι και το φθινόπωρο του 2007. Ξεκινώντας λίγο πιο κάτω από τα 6,00 €, η πορεία της μέσα από αυξομειώσεις ήταν ανοδική, για να ξεπεράσει τα 11,00 € αρκετές φορές. Ωστόσο, η ανοδική τάση ανακόπτεται και σημειώνει θεαματική μείωση την αμέσως επόμενη περίοδο. Μικρή ανάκαμψη παρουσιάζει στα μέσα του 2009, για να παραμείνει σε σταθερά σε γενικές γραμμές επίπεδα μέχρι και τις 14/4/2010. Η τιμή της μετοχής την τελευταία μέρα της εξεταζόμενης περιόδου ήταν στα 1,37 €.

Γράφημα 15

Συγκριτικά Γραφήματα Μετοχών

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τρία γραφήματα στα οποία γίνεται παράλληλη σύγκριση της πορείας της τιμής της μετοχής ανά δυο τράπεζες. Το γράφημα 16 πραγματοποιεί σύγκριση ανάμεσα στην Alpha Bank και στην EFG Eurobank Ergasias. Παρατηρούμε ότι η πορεία των μετοχών είναι κοινή και για τις δυο τράπεζες. Η γενικότερη τάση η οποία επικρατεί ανά περίοδο είναι ίδια

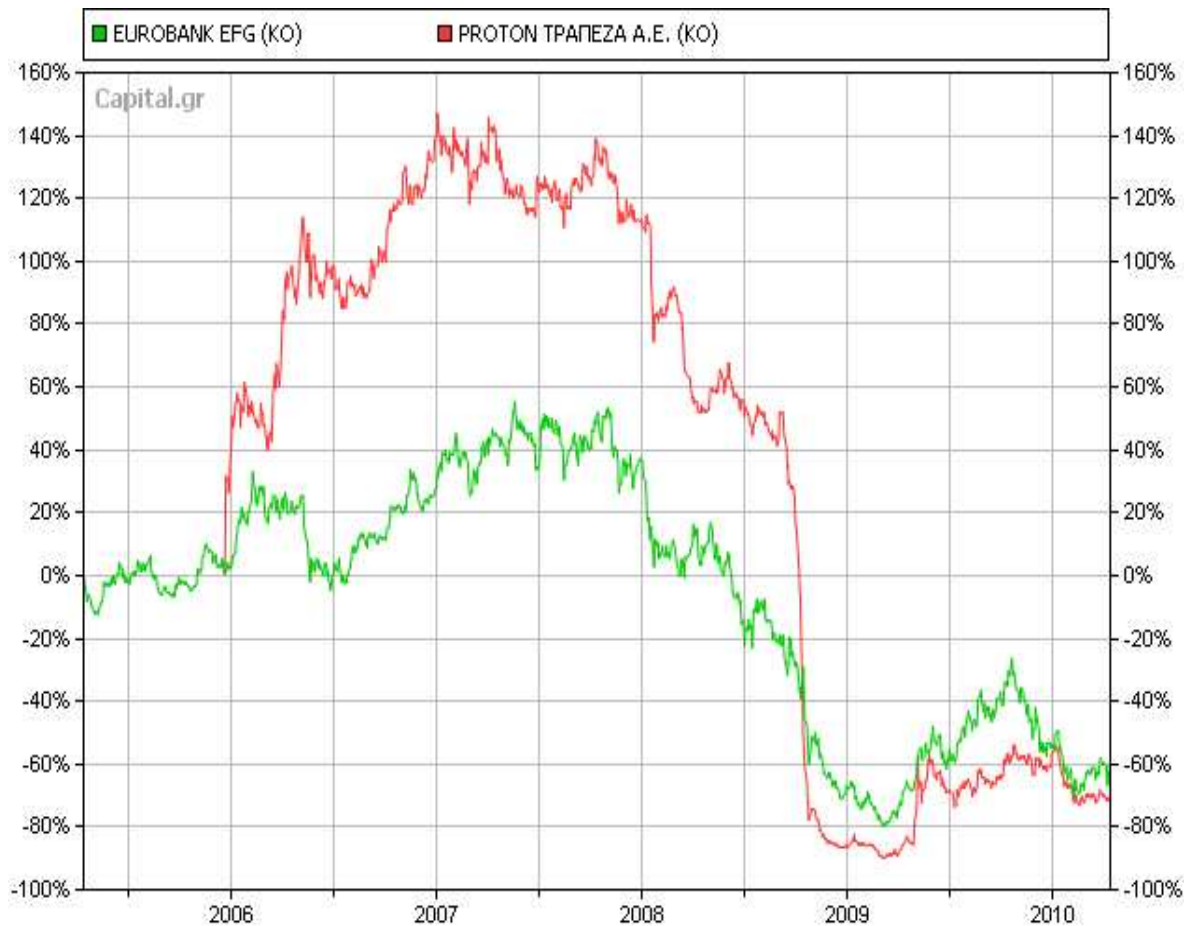
Γράφημα 16

Στο επόμενο διάγραμμα γίνεται σύγκριση ανάμεσα στην Alpha Bank και στην Proton Bank. Η εικόνα εδώ είναι λίγο διαφορετική από την προηγούμενη σύγκριση. Η γενικότερη τάση που επικρατεί ανά περιόδους φαίνεται να είναι η ίδια και στις δυο τράπεζες. Ωστόσο, η Proton Bank παρουσιάζει πολύ πιο έντονες μεταβολές και διακυμάνσεις ανά περίοδο σε σχέση με την Alpha Bank.

Γράφημα 17

Τέλος η σύγκριση της EFG Eurobank Ergasias με την Proton Bank μας οδηγεί στην ίδια ανάλυση με το προηγούμενο γράφημα. Η γενικότερη τάση που επικρατεί είναι ίδια, με την Proton Bank να έχει μεγαλύτερες και πιο απότομες μεταβολές, θετικές και κυρίως αρνητικές.

Γράφημα 18

Τεχνική Ανάλυση

Πριν προχωρήσουμε στην περαιτέρω ανάλυση και επεξεργασία των δεδομένων, χρήσιμο είναι στο σημείο αυτό να αναφέρουμε ορισμένα στοιχεία που αφορούν θέματα χρηματιστηριακής ανάλυσης. Η όλη επενδυτική διαδικασία στηρίζεται στην έννοια της ικανότητας για πρόβλεψη της διακύμανσης της εκάστοτε μετοχής που ενδιαφέρει κάθε επενδυτή. Επιπλέον, η διακύμανση της τιμής της μετοχής εξαρτάται τόσο από τη ζήτηση όσο και από τη διαμορφούμενη προσφορά αυτής στο επενδυτικό κοινό. Ισχύει επομένως και για το χρηματιστήριο ότι ισχύει και για κάθε αγορά, ο νόμος της προσφοράς και της ζήτησης. Έτσι λοιπόν για έναν επενδυτή αυτό που έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον είναι η όσο το δυνατόν ασφαλέστερη γνώση της συμπεριφοράς μιας μετοχής. Το ζητούμενο επομένως είναι η δυνατότητα ασφαλούς πρόβλεψης δηλαδή το πότε θα αποφασίσει να αγοράσει ή να πουλήσει ένας επενδυτής μια μετοχή. Τον προβληματισμό αυτό έρχονται να απαντήσουν οι διάφοροι χρηματιστηριακοί δείκτες. Στη συνέχεια παρουσιάζονται

μερικοί από αυτούς για το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών και είναι οι δείκτες οι οποίοι χρησιμοποιήθηκαν για την τεχνική ανάλυση των τραπεζών.

- Κινητός Μέσος Όρος

Ο κινητός μέσος όρος είναι η μέση τιμή κλεισίματος μιας μετοχής (ή δείκτη) σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα που προηγήθηκε. Απαλείφει τις έντονες καθημερινές διακυμάνσεις των τιμών και έτσι δίνει την ομαλοποιημένη τάση της τιμής της μετοχής. Ο όρος κινητός σημαίνει ότι η μέση τιμή μετακινείται και αλλάζει στο χρόνο καθώς για κάθε στιγμή λαμβάνεται υπόψη ίσο χρονικό διάστημα τιμών πριν από την στιγμή υπολογισμού της. Ανάλογα με τον τρόπο που οι προηγούμενες τιμές συμμετέχουν στον υπολογισμό της μέσης τιμής, οι μέσοι όροι διακρίνονται σε απλούς (όλες οι τιμές λαμβάνονται με την ίδια βαρύτητα) και εκθετικούς (οι τιμές συμμετέχουν εκθετικά στη διαμόρφωση του μέσου όρου καθώς πλησιάζουμε στην στιγμή του υπολογισμού).

- MACD (Moving Average Convergence / Divergence)

Ο δείκτης σύγκλισης – απόκλισης MACD μετράει τον βαθμό σύγκλισης μεταξύ ενός βραχυχρόνιου κινητού μέσου και ενός μεσοπρόθεσμου κινητού μέσου. Ο MACD δείχνει την μεταβολή της ορμής της τάσης. Συνήθως υπολογίζεται ως η διαφορά του εκθετικού κινητού μέσου των 26 ημερών από τον εκθετικό κινητό μέσο των 12 ημερών ($MACD = EKM_{12} - EKM_{26}$). Η διαφορά αυτή μας δείχνει εάν η ορμή των τιμών μέσα στην τάση αυξάνεται ή μειώνεται.

- Bollinger Bands

Οι Bollinger bands αποτελούνται από ένα κινητό μέσο 20 ημερών που περιστοιχίζεται από δυο λωρίδες οι οποίες χρησιμοποιούνται για να οριοθετήσουν περιοχές στις οποίες αναμένουμε να κινηθούν οι τιμές. Οι λωρίδες προκύπτουν εάν στον κινητό μέσο προσθέσουμε και αφαιρέσουμε δυο τυπικές αποκλίσεις των τιμών. Η άνω λωρίδα που βρίσκεται πάνω από τον κινητό μέσο προκύπτει από την πρόσθεση δυο τυπικών αποκλίσεων ενώ αντίθετα η κάτω λωρίδα προκύπτει με την αφαίρεση δυο τυπικών αποκλίσεων.

- RSI

Ο δείκτης RSI εξετάζει πόσο ενισχυμένη φαίνεται να είναι η τρέχουσα τιμή της μετοχής σε σχέση με την ορμή που έχει αποκτήσει τις τελευταίες συνεδριάσεις. Ο δείκτης αυτός δίνει προειδοποιητικά σήματα για την εξάντληση της ανοδικής ή καθοδικής τάσης των τιμών, ενδείξεις για επερχόμενη βίαιη αντιστροφή της αγοράς καθώς και σήματα αγοραπωλησιών μέσα σε ζώνες

συναλλαγών. Ο RSI υπολογίζεται από τη σχέση του αθροίσματος των ανοδικών μεταβολών προς το άθροισμα των καθοδικών σε ένα χρονικό διάστημα, συνήθως των 14 ή 6 ή 9 ή 25 ημερών.

Το επόμενο διάγραμμα (γράφημα 19) αφορά την τεχνική ανάλυση της Alpha Bank για μια περίοδο δυο μηνών. Στη συνέχεια, τα ακόλουθα διαγράμματα (γράφημα 20, 21 & 22) αναφέρονται στην τεχνική ανάλυση των μετοχών της κάθε τράπεζας χωριστά για τα τελευταία πέντε έτη. Ο λόγος που αρχικά χρησιμοποιήσαμε ένα ενδεικτικό διάγραμμα μόνο δυο μηνών είναι για να φανούν όσο το δυνατόν καλύτερα οι εκτιμώμενοι δείκτες και να γίνει αντιληπτή η πορεία τους, καθώς στην ανάλυση των πέντε ετών, επειδή το χρονικό διάστημα είναι μεγαλύτερο, οι δείκτες συμπιέζονται αρκετά με αποτέλεσμα να μην είναι τόσο εμφανείς.

Σε όλα τα γραφήματα της τεχνικής ανάλυσης η χρονική περίοδος είναι πέντε έτη (εκτός του αμέσως επόμενου γράφημα 19 που η χρονική περίοδος είναι οι δύο μήνες). Έχουμε επιλέξει να εμφανίζονται οι όγκοι των συναλλαγών, ο τύπος διαγράμματος να είναι CandleStick. Επίσης, οι κινητοί μέσοι όροι είναι απλοί (διάρκειας 10 και 25 ημερών) και τέλος οι τεχνικοί δείκτες που επιλέχθηκαν να φαίνονται είναι οι MACD και RSI.

Στην πάνω μεριά του γραφήματος με σκούρο μοβ χρώμα εμφανίζεται ο δείκτης RSI και η πορεία του στην επιλεγμένη χρονική περίοδο, ενώ ο δείκτης MACD με μπλε χρώμα εμφανίζεται στην κάτω μεριά του γραφήματος. Το κεντρικό γράφημα παρουσιάζει τη ζώνη Bollinger bands (η σκιασμένη περιοχή με ανοιχτό μοβ χρώμα), τις τιμές των μετοχών (τιμή ανοίγματος, υψηλότερη τιμή, χαμηλότερη τιμή, τιμή κλεισίματος – Op, Hi, Lo, Cl) καθώς και τους απλούς κινητούς μέσους (SMA (10) και SMA (25))

ALPHA BANK (KO)

16/04/2010 - Ημερήσιο γράφημα

www.capital.gr

Γράφημα 19

Τα επόμενα διαγράμματα αφορούν κάθε τράπεζα χωριστά για τα έτη 2005 – 2009.

ALPHA BANK (KO)

14/04/2010 - Μηνιαίο γράφημα

www.capital.gr

Γράφημα 20

EUROBANK EFG (KO)

14/04/2010 - Μηνιαίο γράφημα

www.capital.gr

Γράφημα 21

ΠΡΟΤΟΝ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε. (ΚΟ)

14/04/2010 - Μηνιαίο γράφημα

www.capital.gr

Γράφημα 22

Χρησιμοποιώντας τη θεωρία, θα μπορούσαμε ένα κάνουμε κάποιες βασικές παρατηρήσεις για την «ανάγνωση» των παραπάνω γραφημάτων. Με βάση τη θεωρία γύρω από τους μέσου όρους η κίνηση της τιμής προς την περιοχή του μέσου όρου συναντάει αντίσταση πριν και κατά τη διάσπασή του με τάση αντιστροφής, ενώ η τάση τείνει να συνεχίζεται όταν επιβεβαιωθεί η διάσπαση: Οι τιμές τείνουν να αντιστέκονται για να διαπεράσουν κάποιον κινητό μέσο όρο καθώς

πέρα από το όριο αυτό αυξάνονται (κατά την άνοδο) ή ελαττώνονται (κατά την κάθοδο) σημαντικά οι πωλητές.

Όσο αφορά τον δείκτη MACD, όταν ο δείκτης τμήσει ανοδικά τον κινητό μέσο όρο δίνει σήμα αγορών (τάση για περαιτέρω άνοδο), όταν τμήσει καθοδικά τον κινητό μέσο όρο δίνει σήμα πωλήσεων (τάση για περαιτέρω πτώση) ενώ όταν η τιμή της μετοχής καταγράφει νέα υψηλά (ή χαμηλά) και ο δείκτης MACD δεν καταγράφει νέες υψηλότερες (ή χαμηλότερες) τιμές δίνει σήμα για αντιστροφή της τάσης.

Οι λωρίδες Bollinger bands ορίζουν το άνω και κάτω όριο της κανονικής διαπραγμάτευσης. Όταν η μεταβλητότητα των τιμών αυξάνεται τότε το πλάτος των λωρίδων αυξάνει και αντίστροφα. Αυτό συμβαίνει γιατί η απόσταση μεταξύ των ορίων υπολογίζεται με βάση την τυπική απόκλιση της τιμής της μετοχής, επομένως η λωρίδα γίνεται πλατιά όταν η τιμή είναι ευμετάβλητη και στενή όταν η τιμή είναι σταθερότερη. Από τα βασικά χαρακτηριστικά της λωρίδας είναι ότι η κίνηση της τιμής εντός των ορίων αποτελεί ένδειξη για συνέχιση της τάσης, ενώ τα μέγιστα/ ελάχιστα που σημειώνονται έξω από τα όρια της λωρίδας, ακολουθούμενα από μέγιστα/ ελάχιστα εντός των ορίων αποτελούν ένδειξη αντιστροφής της τάσης.

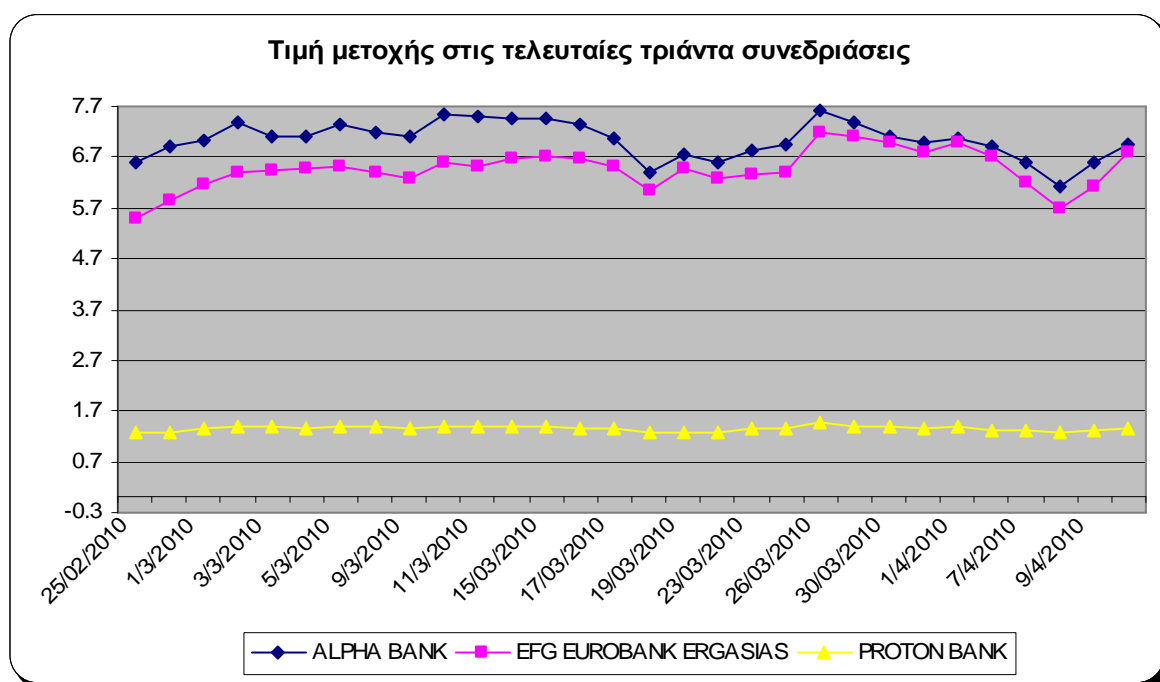
Τέλος, η «ανάγνωση» της συμπεριφοράς του δείκτη RSI γίνεται σε συνδυασμό με την τιμή της μετοχής. Όταν η τιμή της μετοχής καταγράφει νέα υψηλά (ή χαμηλά) και ο δείκτης RSI δεν καταγράφει νέες υψηλότερες (ή χαμηλότερες) τιμές είναι ένδειξη αντιστροφής της τάσης.

Ανάλυση των τελευταίων τριάντα συνεδριάσεων του Χ.Α.Α.

Στην τελευταία παράγραφο του τρίτου κεφαλαίου θεωρήθηκε χρήσιμο να γίνει μια σύντομη παρουσίαση της τιμής της μετοχής, του όγκου των συναλλαγών αλλά και της απόδοσης της μετοχής για στοιχεία από τις τελευταίες τριάντα συνεδριάσεις του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών (η επίσημη σελίδα του χρηματιστηρίου δίνει αναλυτικά τιμές μόνο για τις τελευταίες τριάντα συνεδριάσεις).

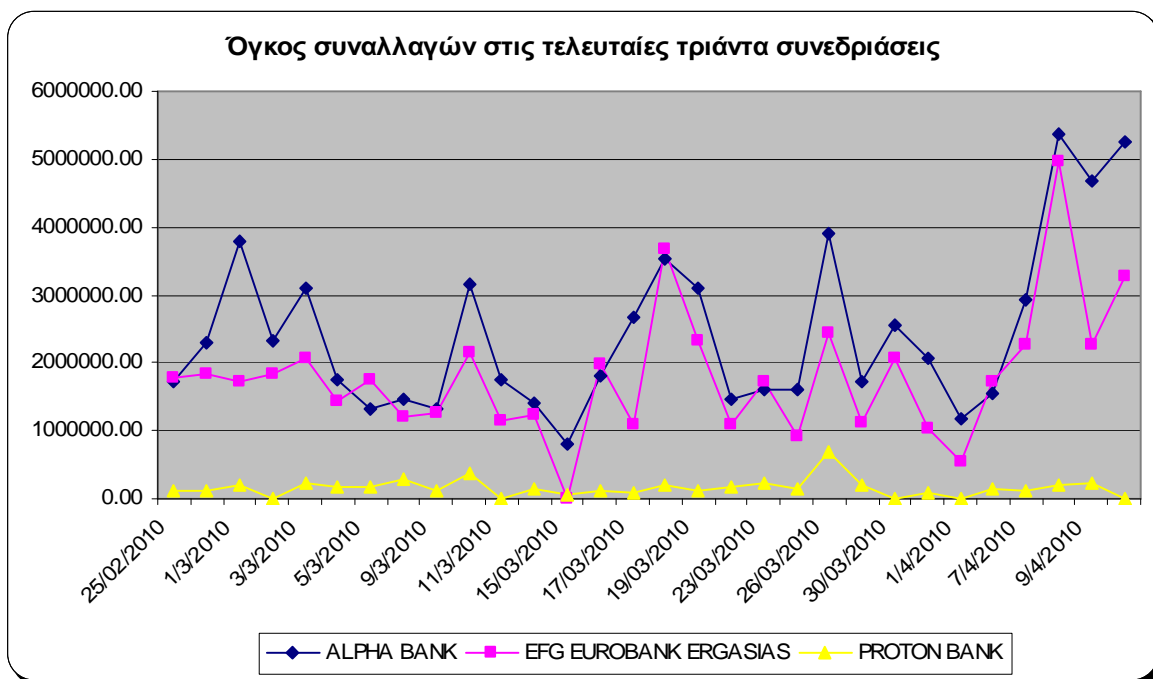
Στο κάτωθι γράφημα φαίνεται η πορεία της τιμής της μετοχής και των τριών τραπεζών ταυτόχρονα από τις 25/2/2010 έως και τις 12/4/2010. Η Alpha Bank και η EFG Eurobank Ergasias ακολουθούν ακριβώς την ίδια πορεία, παρουσιάζοντας την ίδια χρονική στιγμή τις

αυξομειώσεις. Η πορεία της τιμής της μετοχής της Proton Bank φαίνεται περισσότερο ομαλή χωρίς έντονες διακυμάνσεις και αυξομειώσεις.

Γράφημα 23

Όσο αφορά των όγκο των συναλλαγών οι διακυμάνσεις είναι ιδιαίτερα αισθητές στην Alpha Bank και στην EFG Eurobank Ergasias, ενώ σημαντικές μεταβολές παρατηρούμε και στον όγκο συναλλαγών στην Proton Bank.

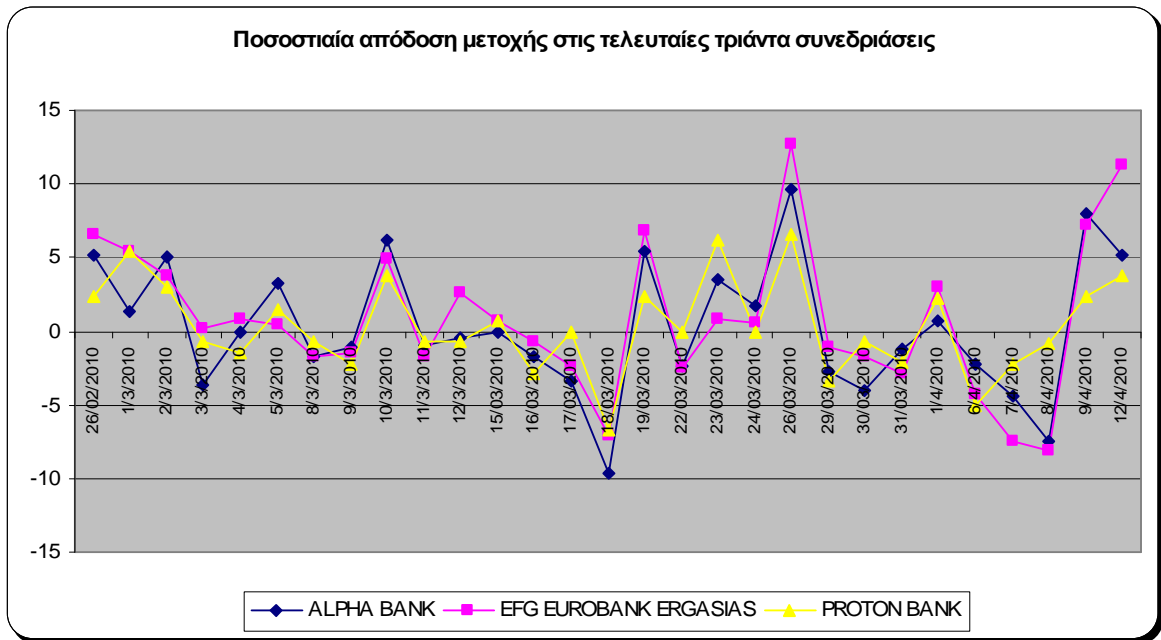

Γράφημα 24

Το τελευταίο γράφημα παρουσιάζει την απόδοση στην τιμή της μετοχής για την ίδια χρονική περίοδο των τριάντα τελευταίων συνεδριάσεων. Η απόδοση είναι μια βασική έννοια στην κατανόηση της επένδυσης σε μετοχές και ομόλογα γιατί είναι το μέσον που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό της απόδοσης μιας μετοχής ή ενός ομολόγου σε σύγκριση με ένα άλλο. Επιτρέπει στον επενδυτή να λάβει αποφάσεις σχετικά με το ποιο αξιόγραφο να επιλέξει. Η συνολική απόδοση που ο επενδυτής αποκομίζει σε κάθε περίπτωση δεν είναι σταθερή και υπολογίζεται από τη διαφορά στην τιμή της μετοχής την τρέχουσα ημέρα με την τιμή της μετοχής την προηγούμενη, προς την τιμή της μετοχής την προηγούμενη ημέρα:

$$\frac{\text{τιμή μετοχής}_t - \text{τιμή μετοχής}_{t-1}}{\text{τιμή μετοχής}_{t-1}}$$

Κατά αυτόν τον τρόπο υπολογίστηκαν οι ποσοστιαίες αποδόσεις των μετοχών από τις 26/2/2010 έως και τις 12/4/2010. Όπως μπορεί να γίνει αντιληπτό, οι αποδόσεις μπορούν να είναι θετικές αλλά και αρνητικές. Σε μείωση της τιμής σε σχέση με την προηγούμενη ημέρα, η απόδοση θα είναι αρνητική. Σε γενικές γραμμές οι αποδόσεις των μετοχών και των τριών τραπεζών φαίνεται να ακολουθούν την ίδια πορεία.

Γράφημα 25

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο:

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Με την απελευθέρωση της αγοράς το ελληνικό τραπεζικό σύστημα άρχισε να προσαρμόζεται στις νέες συνθήκες του ελεύθερου ανταγωνισμού. Αφού πρώτα ξεπέρασε τα πρώτα εμπόδια το ελληνικό τραπεζικό σύστημα ξεκίνησε να βαδίζει προς τη σταθερότητα. Οι ελληνικές τράπεζες μεγεθύνθηκαν, ανέπτυξαν νέες καινοτόμες υπηρεσίες, επεκτάθηκαν σε νέες αγορές, με κυρίαρχη αυτή των Βαλκανίων, όπου σήμερα ανταγωνίζονται επί ίσους όρους τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα από την υπόλοιπη Ευρώπη. Σήμερα στον Ελλαδικό χώρο ελληνικά και ξένα πιστωτικά ιδρύματα, συνεταιριστικές τράπεζες και ειδικοί πιστωτικοί οργανισμοί απασχολούν πάνω από 68500 εργαζομένους και συναλλάσσονται με το κοινό μέσω 4000 υποκαταστημάτων. Ενώ την τρέχουσα περίοδο 15 τράπεζες (μαζί με την Τράπεζα της Ελλάδος)πραγματεύονται τις μετοχές τους στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών.

Τα τελευταία χρόνια, το ευρωπαϊκό και γενικότερα το διεθνές χρηματοοικονομικό τοπίο χαρακτηρίζεται από την περαιτέρω ενοποίηση των αγορών, τις συνεχιζόμενες εξαγορές και συγχωνεύσεις, τη διεύρυνση των προσφερομένων υπηρεσιών και τη διεθνοποίηση των εργασιών. Οι τάσεις αυτές παρατηρούνται υπό συνθήκες αυξανόμενου ανταγωνισμού και ιστορικά χαμηλών επιτοκίων. Σε ό,τι αφορά την ελληνική τραπεζική αγορά η σταδιακή διεθνοποίηση των δραστηριοτήτων των ελληνικών τραπεζών, η ένταξη της χώρας στην ΟΝΕ και η ενοποίηση των ευρωπαϊκών χρηματοοικονομικών αγορών, αν και προκαλούν σημαντικά οφέλη, έχουν την ίδια στιγμή αυξήσει την έκθεση του ελληνικού χρηματοοικονομικού συστήματος σε κινδύνους που προέρχονται από την αλληλεπίδραση των αγορών. Για να αποτραπούν αυτοί οι κίνδυνοι και να υπάρξει σταθερότητα στο τραπεζικό σύστημα σε μια περίοδο ύφεσης, τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν πλέον ενσωματώσει στη λειτουργία τους, τους κανόνες του νέου Συμφώνου της Βασιλείας για την Κεφαλαιακή Επάρκεια (Βασιλεία II).

Το νέο Σύμφωνο της Βασιλείας για την Κεφαλαιακή Επάρκεια επιφέρει ριζικές αλλαγές στο πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων και στον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων. Το νέο πλαίσιο στοχεύει στην καλύτερη εναρμόνιση των κεφαλαιακών απαιτήσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων με τους τραπεζικούς κινδύνους που αναλαμβάνουν, επιβραβεύοντας έτσι τα πιστωτικά ιδρύματα με υγιή χαρτοφυλάκια και αποτελεσματικό σύστημα διαχείρισης κινδύνων. Ανεξαρτήτως της μεθόδου που η κάθε τράπεζα θα επιλέξει, η «Βασιλεία II» θα βοηθήσει στην περαιτέρω ποιοτική αναβάθμιση των συστημάτων (που χρησιμοποιεί κάθε τράπεζα) με σκοπό την αποτελεσματικότερη εφαρμογή εκείνων των τεχνικών που θα αντιμετωπίσουν έγκαιρα τους

μελλοντικούς πιστωτικούς κινδύνους (Καμάρας, 2005). Οι διατάξεις της «Βασιλείας II» αναμένεται να ευνοήσουν ιδιαίτερα τα πιστωτικά ιδρύματα με ορθολογική διαχείριση κινδύνου των χαρτοφυλακίων τους, καθώς αυτό θα σημαίνει ταυτόχρονα τη μείωση των κεφαλαιακών απαιτήσεων τους και τη δυνατότητα να προσφέρουν χαμηλότερα επιτόκια ή γενικότερα ευνοϊκότερους όρους δανεισμού. Το γεγονός αυτό θα βελτιώσει ακόμη περισσότερο τον ανταγωνισμό στο τραπεζικό σύστημα και επίσης θα βοηθήσει τις τράπεζες να προσαρμόζονται πιο εύκολα στις μεταβολές του οικονομικού περιβάλλοντος (Τζιτζικώστας, 2007).

Προοπτική και μέλλον των τραπεζών

Το μέλλον και προοπτική των τραπεζών είναι βασισμένο στις εξελίξεις του τραπεζικού χώρου ενώ αναπροσαρμόζεται συνεχώς στις διεθνές εξελίξεις του τραπεζικού συστήματος, στο συνεχώς μεταβαλλόμενο θεσμικό πλαίσιο της Ελλάδος, της Ε.Ε και της διεθνούς κοινότητας, στη νέα τεχνολογική εξέλιξη καθώς και στις νέες αγορές. Για να μπορέσουν οι τράπεζες να αντιμετωπίσουν τις όποιες εξελίξεις και τον επικείμενο ανταγωνισμό πρέπει να κάνουν ιδιαίτερη ανάλυση των νέων αγορών αλλά και να εφαρμόσουν σύγχρονες μεθόδους μάνατζμεντ και μάρκετινγκ. Ταυτόχρονα θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους τις τρέχουσες οικονομικές συγκυρίες, την περίοδο της ύφεσης και της οικονομικής δυσπραγίας που καθιστούν την επενδυτική δραστηριότητα από ελάχιστη έως σχεδόν ανύπαρκτη. Θα πρέπει επομένως να προσδιοριστεί ο ρόλος και το έργο των τραπεζών για να μπορέσει να ανταποκριθεί στις σύγχρονες απαιτήσεις. Ιδιαίτερο βάρος πρέπει να δοθεί στους παρακάτω τομείς: (Μητσιόπουλος, 1997)

- Στη μελέτη της συμπεριφοράς και του προφίλ του πελάτη των τραπεζών,
- Στη μελέτη του ανταγωνισμού στο χώρο των τραπεζών,
- Στη μελέτη της συνολικής διαφημιστικής προβολής των τραπεζών στα επόμενα χρόνια,
- Στην εφαρμογή ενός συστήματος στρατηγικού σχεδιασμού – προγραμματισμού,
- Στη καθιέρωση μόνιμης διαδικασίας έρευνας αγοράς μέσα στη τράπεζα,
- Στη μελέτη και προσδιορισμό της συνύπαρξης τραπεζικών και ασφαλιστικών εργασιών,
- Στη καθιέρωση συνεργασιών των τραπεζών με άλλες εταιρίες με σκοπό την από κοινού προώθηση ορισμένων εργασιών,
- Στη μελέτη και τον προσδιορισμό του νέου ρόλου του ανθρωπίνου δυναμικού (προσλήψεις, εκπαίδευση, κίνητρα κ.λπ.).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αργεΐτης, Γ. (2002) 'Παγκοσμιοποίηση, ΟΝΕ και Οικονομική Προσαρμογή. Η Περίπτωση της Ελλάδας' Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα.
2. Δρούγκας και Μηλιάκος (1986) 'Η ΑΤΕ και το τραπεζικό σύστημα', Εκδόσεις ΑΤΕ.
3. Ζουπουνίδης, Κ. και Λεμονάκης Χ. (2005) 'Γεωγραφική συγκέντρωση τραπεζικών υποκαταστημάτων και οικονομικά μεγέθη', επιστημονικό άρθρο στα πλαίσια συνεργασίας της ICAP με το Πολυτεχνείο Κρήτης.
4. Καμάρας, Δ. (2005) 'Η εποπτεία και το σύγχρονο τραπεζικό management' Διεθνές Τραπεζικό Σύστημα, Η ελληνική άποψη, Ένθετο Καθημερινής.
5. Κωστάρας, Α. (2006) 'Οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και οι τρόποι αντιμετώπισης τους', Διπλωματική Εργασία, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη.
6. Μαζαράκης, Α. (2007) 'Πρόβλεψη Χρηματιστηριακών Μεγεθών με Τεχνικές Εξόρυξης Δεδομένων' Μεταπτυχιακή Εργασία, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη.
7. Μητσιόπουλος, Γ. (1997) 'Σύγχρονες χρηματοοικονομικές αγορές & προϊόντα', Εκδόσεις Ηπειρωτική, Αθήνα.
8. Οικονόμου, Γ. (1992) 'Ελληνική Οικονομία και Ευρωπαϊκή Ενοποίηση'.
9. Παπαδόπουλος, Δ. (1986) 'Ανάλυση χρηματοοικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης', Τόμοι Α' & Β', Εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη.
10. Σαββίδου, Μ. 'Βιομηχανικός λογισμός (σύντομη θεωρία και εφαρμογές κοστολόγησεως)', Εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε.
11. Τζιτζικιώστας. Α. (2007) 'Θα μπορούσε και η Αθήνα...' Άρθρο για το περιοδικό 'Economist'.

Ιστοσελίδες:

- www.alpha.gr/page/
- www.in.gr
- www.ase.gr
- www.icap.gr
- www.capital.gr
- www.naftemporiki.gr
- www.eurobank.gr
- www.proton.gr
- www.hba.gr